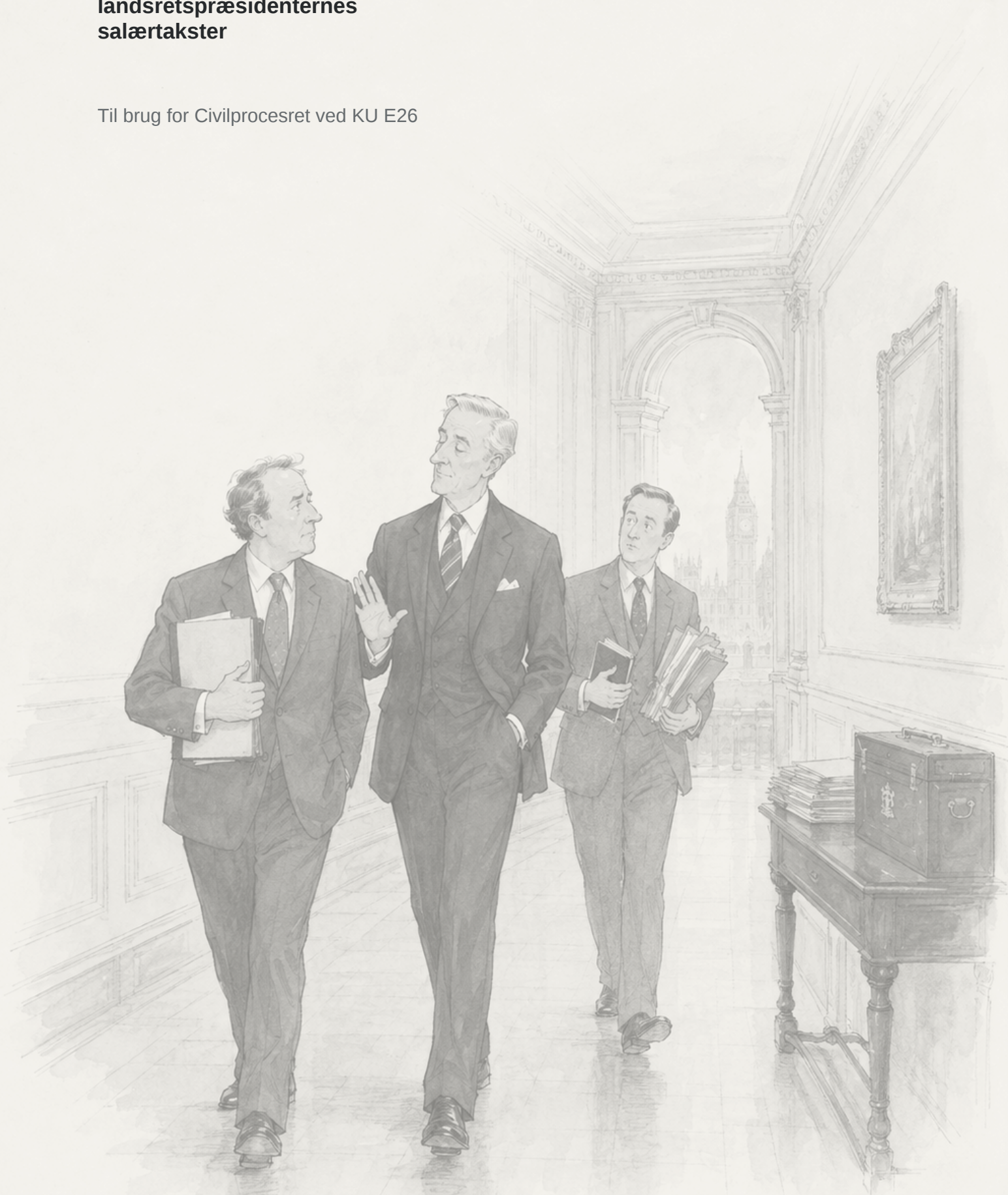

**Voldgiftsloven,
domforordningen &
landsretspræsidenternes
salærtakster**

Til brug for Civilprocesret ved KU E26

Indholdsfortegnelse

Voldgiftsloven	4
Domsforordningen - forordning (EU) nr. 1215/2012	10
Landsretspræsidenternes vejledende salærtakster	29

Lov om voldgift

VI MARGRETHE DEN ANDEN, af Guds Nåde Danmarks Dronning, gør vitterligt:
Folketinget har vedtaget og Vi ved Vort samtykke stadfæstet følgende lov:

Kapitel 1

Almindelige bestemmelser

§ 1. Loven gælder for voldgift, herunder international voldgift, der finder sted her i landet.

Stk. 2. Reglerne i § 4, kapitel 2, § 16, stk. 4, 2. pkt., og § 27, stk. 1, finder også anvendelse på voldgift, der finder sted i udlandet, og når det endnu ikke er fastlagt, hvor voldgiften skal finde sted.

Stk. 3. Har mindst én af parterne hjemting her i landet, finder kapitel 3 også anvendelse, når det endnu ikke er fastlagt, hvor voldgiften skal finde sted.

Stk. 4. Kapitel 9 finder også anvendelse på anerkendelse og fuldbyrdelse af voldgiftskendelser, der er afsagt i udlandet.

Stk. 5. Loven finder ikke anvendelse med hensyn til tvister, der behandles ved en faglig voldgiftsret i henhold til § 21, jf. § 33, stk. 1, i lov om Arbejdsretten og faglige voldgiftsretter.

§ 2. Kapitel 3-7 finder kun anvendelse, hvis andet ikke er aftalt.

Stk. 2. Reglerne i § 11, stk. 3, § 13, stk. 3, 1. pkt., § 14, stk. 1, 2. pkt., § 16, stk. 3, 2. pkt., § 27 og § 34, stk. 3, om anmodninger til domstolene samt reglerne i § 12, § 16, stk. 4, 2. pkt, § 18, § 31, stk. 1 og § 3, og § 33, stk. 5, jf. § 31, stk. 1 og 3, kan dog ikke fraviges ved aftale.

§ 3. En part, som er bekendt med, at en bestemmelse i denne lov, som kan fraviges ved aftale, eller en bestemmelse i voldgiftsaftalen ikke er blevet overholdt, og som deltager i voldgiftssagen uden at gøre indsigelse uden ugrundet ophold eller, hvis der er fastsat en frist herfor, inden for denne frist, kan ikke senere gøre indsigelsen gældende.

§ 4. Domstolene har ingen kompetence i tvister, som skal afgøres ved voldgift, ud over, hvad der følger af denne lov.

§ 5. Anmodninger efter § 11, stk. 3, § 13, stk. 3, 1. pkt., § 14, stk. 1, 2. pkt., § 16, stk. 3, 2. pkt., § 27, stk. 2, og § 34, stk. 3, indgives til den ret, ved hvilken sagen skulle være anlagt, såfremt voldgift ikke var aftalt. Er der ikke efter dansk lovgivning værneting her i landet, indgives anmodningen på det sted, hvor den, der indgiver anmodningen (rekvirenten), har hjemting, eller, såfremt rekquirenten ikke har hjemting her i landet, i København.

Stk. 2. Anmodningen skal være skriftlig. Rekvirenten skal samtidig fremsende en kopi af anmodningen til modparten og voldgiftsretten eller, hvis voldgiftsretten endnu ikke er trådt sammen eller er ophævet, de udpegede voldgiftsdommere. I de i § 13, stk. 3, 1. pkt., nævnte tilfælde sendes tillige en kopi af anmodningen til den tredjemand eller institution, som måtte have udpeget den voldgiftsdommer, mod hvem der gøres indsigelse.

Stk. 3. Retten fastsætter en frist, inden for hvilken modparten og i givet fald andre vedkommende kan

fremkomme med et skriftligt svar. Retten kan bestemme, at yderligere processkrifter skal udveksles. Retten kan anordne mundtlig forhandling.

Stk. 4. Retten træffer afgørelse ved kendelse, der kan kæres efter reglerne i retsplejelovens kapitel 37. Afgørelser efter § 11, stk. 3, kan dog ikke kæres.

Kapitel 2

Voldgiftsaftalen

§ 6. Tvister i retsforhold, som parterne har fri rådighed over, kan afgøres ved voldgift, medmindre andet er bestemt.

§ 7. Parterne kan aftale voldgift for allerede opståede tvister eller fremtidige tvister i anledning af et bestemt retsforhold i eller uden for kontraktforhold. En voldgiftsaftale kan være en voldgiftsklausul i en kontrakt eller en separat aftale.

Stk. 2. I sager om forbrugeraftaler er en voldgiftsaftale, der er indgået, før tvisten opstod, ikke bindende for forbrugeren.

§ 8. Retssag om tvister, der efter aftale mellem parterne skal afgøres ved voldgift, afvises efter påstand fra domstolene, medmindre voldgiftsaftalen er ugyldig eller voldgiftssagen af andre grunde ikke kan gennemføres. Under en retssag, der er anlagt efter, at tvisten er indbragt for en voldgiftsret, kan domstolene, for så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt tvisten hører under voldgiftsrettens kompetence, dog kun tage stilling til, om tvisten efter sin art kan afgøres ved voldgift.

Stk. 2. Selv om der er anlagt retssag som nævnt i stk. 1, kan voldgiftssag indledes og fortsættes, og der kan afsiges voldgiftskendelse, mens spørgsmålet er under behandling ved domstolene.

§ 9. Domstolene kan efter anmodning fra en part iværksætte foreløbige retsmidler eller tvangsfuldbyrdelse, selv om tvisten efter parternes aftale skal afgøres ved voldgift.

Kapitel 3

Voldgiftsrettens sammensætning

§ 10. Parterne kan aftale antallet af voldgiftsdommere.

Stk. 2. Har parterne ikke aftalt antallet af voldgiftsdommere, består voldgiftsretten af tre voldgiftsdommere.

§ 11. Parterne kan aftale, hvordan voldgiftsdommeren eller voldgiftsdommerne skal udpeges.

Stk. 2. Har parterne ikke aftalt, hvordan voldgiftsdommeren eller voldgiftsdommerne udpeges, og består voldgiftsretten af tre voldgiftsdommere, skal hver part udpege én voldgiftsdommer inden 30 dage efter at have modtaget anmodning herom fra den anden part. Disse voldgiftsdommere skal udpege den tredje voldgiftsdommer (formanden) inden 30 dage efter, at de blev udpeget.

Stk. 3. Lader voldgiftsretten sig ikke etablere i henhold til voldgiftsaftalen eller stk. 2, kan hver af parterne anmode domstolene om at udpege den eller de voldgiftsdommere, som mangler at blive udpeget. Ved udpegningen skal der tages behørigt hensyn til kvalifikationer, som parterne har aftalt at voldgiftsdommeren skal have, og til forhold, som kan sikre udpegningen af en uafhængig og upartisk voldgiftsdommer.

§ 12. Den, som bliver kontaktet i forbindelse med en mulig udpegning som voldgiftsdommer, skal oplyse om forhold, der kan give anledning til berettiget tvivl om vedkommendes upartiskhed eller uafhængighed. En voldgiftsdommer skal fra sin udpegning og under behandlingen af voldgiftssagen straks oplyse parterne om sådanne forhold, medmindre voldgiftsdommeren allerede har oplyst dem herom.

Stk. 2. Der kan kun gøres indsigelse mod en voldgiftsdommer, hvis der foreligger forhold, som giver anledning til berettiget tvivl om voldgiftsdommerens upartiskhed eller uafhængighed, eller hvis voldgiftsdommeren ikke har de kvalifikationer, som parterne har aftalt. En part kan kun gøre indsigelse mod en voldgiftsdommer, som parten har udpeget, eller i hvis udpegning parten har deltaget, af grunde, som parten bliver bekendt med efter udpegningen.

§ 13. Parterne kan aftale fremgangsmåden for behandlingen af indsigelser mod en voldgiftsdommer.

Stk. 2. Har parterne ikke aftalt fremgangsmåden for behandlingen af indsigelser mod en voldgiftsdommer, skal begrundet indsigelse fremsættes skriftligt over for voldgiftsretten inden 15 dage efter, at parten blev bekendt med udpegningen af voldgiftsdommeren og de forhold, som indsigelsen bygger på. Medmindre voldgiftsdommeren trækker sig eller den anden part tilslutter sig, at voldgiftsdommerens hverv skal ophøre, afgør voldgiftsretten, om indsigelsen skal tages til følge.

Stk. 3. Imødekommes en indsigelse mod en voldgiftsdommer ikke, kan den part, der har gjort indsigelse, inden 30 dage efter at have modtaget meddelelse om afgørelsen om, at indsigelsen ikke er blevet imødekommet, anmode domstolene om at afgøre, om indsigelsen skal tages til følge. Mens anmodningen behandles af domstolene, kan voldgiftsretten, herunder den voldgiftsdommer, mod hvem der er gjort indsigelse, fortsætte behandlingen af voldgiftssagen og afsige voldgiftskendelse.

Stk. 4. En indsigelse mod en voldgiftsdommer kan ikke senere påberåbes som ugyldighedsgrund eller som grundlag for at nægte anerkendelse eller fuldbyrdelse af voldgiftskendelsen.

§ 14. Bliver det af retlige eller faktiske grunde umuligt for en voldgiftsdommer at udføre hvervet, eller undlader en voldgiftsdommer af andre grunde at handle uden ugrundet ophold, ophører voldgiftsdommerens hverv, hvis voldgiftsdommeren trækker sig eller parterne er enige om, at hvervet skal ophøre. I modsat fald kan hver af parterne anmode domstolene om at afgøre, om hvervet skal ophøre af grunde som nævnt i 1. pkt.

Stk. 2. Trækker en voldgiftsdommer sig, eller tilslutter en part sig, at en voldgiftsdommers hverv skal ophøre, jf. stk. 1 eller § 13, stk. 2, indebærer dette ikke en godkendelse af grundlaget for indsigelsen.

§ 15. Når en voldgiftsdommers hverv ophører efter §§ 13 eller 14, voldgiftsdommeren trækker sig af andre grunde, parterne aftaler at tilbagekalde hvervet eller hvervet ophører af andre grunde, skal der udpeges en ny voldgiftsdommer efter de regler, som var anvendelige på udpegningen af den voldgiftsdommer, hvis hverv er ophørt.

Kapitel 4

Voldgiftsrettens kompetence

§ 16. Voldgiftsretten afgør spørgsmål om sin egen kompetence, herunder indsigelser mod voldgiftsaftalens eksistens eller gyldighed. En voldgiftsklausul, der udgør en del af en kontrakt, anses i denne sammenhæng for en selvstændig aftale uafhængig af kontraktens øvrige dele. En afgørelse fra voldgiftsretten om, at kontrakten er ugyldig, medfører ikke i sig selv, at voldgiftsklausulen er ugyldig.

Stk. 2. Indsigelse mod voldgiftsrettens kompetence skal fremsættes senest i indklagedes første indlæg for voldgiftsretten om sagens realitet. En part afskæres ikke fra at gøre indsigelse mod voldgiftsrettens kompetence ved at udpege eller deltage i udpegningen af en voldgiftsdommer. Indsigelse om, at voldgiftsretten under voldgiftssagen overskrider sin kompetence, skal fremsættes straks efter, at det spørgsmål, der hævdes at være uden for voldgiftsrettens kompetence, er blevet rejst. Voldgiftsretten kan i begge tilfælde tillade, at indsigelse fremsættes senere, hvis voldgiftsretten finder forsinkelsen undskyldelig.

Stk. 3. Voldgiftsretten kan træffe særskilt afgørelse om spørgsmål om sin kompetence eller kan afgøre spørgsmålet i voldgiftskendelsen om sagens realitet. Træffes der særskilt afgørelse om, at voldgiftsretten har kompetence, kan hver af parterne inden 30 dage efter at have modtaget meddelelse om afgørelsen, anmode domstolene om at afgøre spørgsmålet. Mens anmodningen behandles af domstolene, kan voldgiftsretten fortsætte behandlingen af voldgiftssagen og afsige voldgiftskendelse.

Stk. 4. En indsigelse mod voldgiftsrettens kompetence kan ikke senere påberåbes som ugyldighedsgrund eller som grundlag for at nægte anerkendelse eller fuldbyrdelse af voldgiftskendelsen, medmindre tvisten efter sin art ikke kan afgøres ved voldgift. En forbruger mister dog kun retten til at påberåbe sig, at voldgiftsaftalen ikke er bindende for forbrugeren, hvis forbrugeren deltager i voldgiftssagen efter at have modtaget oplysning om, at voldgiftsaftalen ikke er bindende.

§ 17. Voldgiftsretten kan efter anmodning fra en part pålægge en anden part at foretage sådanne foreløbige skridt, som voldgiftsretten efter tvistens art finder nødvendige. Voldgiftsretten kan i forbindelse hermed pålægge en part at stille passende sikkerhed.

Kapitel 5

Voldgiftsrettens sagsbehandling

§ 18. Parterne skal behandles lige, og hver part skal have fuld lejlighed til at fremføre sin sag.

§ 19. Parterne kan aftale, hvilken fremgangsmåde voldgiftsretten skal følge under behandlingen af voldgiftssagen.

Stk. 2. I mangel af en sådan aftale kan voldgiftsretten behandle voldgiftssagen på den måde, som voldgiftsretten finder hensigtsmæssig. Voldgiftsretten kan bl.a. bestemme, hvilke beviser der kan føres, og hvilke faktiske omstændigheder der skal lægges til grund for sagens pådømmelse.

§ 20. Parterne kan aftale, hvor voldgiften skal finde sted. I mangel heraf bestemmer voldgiftsretten, hvor voldgiften

skal finde sted, under hensyntagen til sagens omstændigheder, herunder hvad der er praktisk for parterne.

Stk. 2. Uafhængigt af, hvor voldgiften finder sted, kan voldgiftsretten mødes på ethvert sted, som voldgiftsretten finder hensigtsmæssigt for rådslagning mellem voldgiftsdommerne, afhøring af vidner, sagkyndige eller parter eller besigtigelse.

§ 21. Har parterne ikke aftalt andet, indledes en voldgiftssag om en bestemt tvist den dag, hvor indklagede modtager skriftlig anmodning om, at tvisten skal behandles ved voldgift.

§ 22. Parterne kan aftale, hvilket eller hvilke sprog der skal anvendes under voldgiftssagen. I mangel heraf bestemmer voldgiftsretten, hvilket eller hvilke sprog der skal anvendes under voldgiftssagen. Parternes aftale eller voldgiftsrettens afgørelse om sprog finder, medmindre andet fremgår af aftalen eller afgørelsen, anvendelse på skriftlige indlæg fra parterne, på mundtlige forhandlinger for voldgiftsretten og på kendelser, afgørelser og andre meddelelser fra voldgiftsretten.

Stk. 2. Voldgiftsretten kan bestemme, at skriftlige beviser skal være ledsaget af en oversættelse til det eller de sprog, som parterne har aftalt, eller som voldgiftsretten har fastsat.

§ 23. Klageren skal inden for den frist, som parterne har aftalt, eller som voldgiftsretten har fastsat, indgive et klageskrift, der indeholder

- 1) klagerens påstand,
- 2) en fremstilling af de faktiske og retlige omstændigheder, hvorpå påstanden støttes, og
- 3) angivelse af de dokumenter og andre beviser, som klageren agter at påberåbe sig.

Stk. 2. Indklagede skal inden for den frist, som parterne har aftalt, eller som voldgiftsretten har fastsat, indgive et svarskrift, der indeholder

- 1) indklagedes påstand,
- 2) angivelse af eventuelle modkrav,
- 3) en fremstilling af de faktiske og retlige omstændigheder, hvorpå påstanden og modkravene støttes, og
- 4) angivelse af de dokumenter og andre beviser, som indklagede agter at påberåbe sig.

Stk. 3. Hver af parterne kan udvide sine påstande, fremsætte nye anbringender og angive nye beviser under voldgiftssagens behandling, medmindre voldgiftsretten finder det uhensigtsmæssigt under hensyn til den forsinkelse, dette kan medføre.

§ 24. Voldgiftsretten afgør, om der skal holdes mundtlig forhandling i sagen, eller om sagen skal afgøres på grundlag af skriftlig behandling. Voldgiftsretten skal dog på et passende tidspunkt under sagen holde mundtlig forhandling, hvis en part anmoder om det.

Stk. 2. Parterne skal have et rimeligt forudgående varsel om mundtlig forhandling og om voldgiftsrettens besigtigelse af beviser.

Stk. 3. Alle indlæg, dokumenter og andre oplysninger, som en part indgiver til voldgiftsretten, skal meddeles den anden part. Sagkyndige erklæringer og bevisdokumenter, som kan indgå i grundlaget for voldgiftsrettens afgørelse,

skal også meddeles parterne.

§ 25. Undlader klageren uden rimelig grund at indlevere klageskrift efter § 23, stk. 1, afviser voldgiftsretten sagen.

Stk. 2. Undlader indklagede uden rimelig grund at indlevere svarskrift efter § 23, stk. 2, fortsætter voldgiftsretten behandlingen af sagen, uden at undladelsen i sig selv anses som en anerkendelse af klagerens krav.

Stk. 3. Udebliver en part uden rimelig grund fra en mundtlig forhandling, eller undlader en part uden rimelig grund at fremlægge bevisdokumenter, kan voldgiftsretten fortsætte behandlingen af sagen og afsige voldgiftskendelse på det foreliggende grundlag.

§ 26. Voldgiftsretten kan udpege en eller flere sagkyndige til at afgive erklæring til voldgiftsretten om bestemte spørgsmål, som voldgiftsretten skal afgøre. Voldgiftsretten kan pålægge en part at meddele den sagkyndige alle relevante oplysninger og at give den sagkyndige adgang til at besigtige dokumenter og andre beviser.

Stk. 2. Hvis en part anmoder om det, eller hvis voldgiftsretten finder det nødvendigt, skal den sagkyndige efter afgivelsen af sin skriftlige eller mundtlige erklæring deltage i en mundtlig forhandling, hvor parterne har lejlighed til at stille spørgsmål til den sagkyndige og til at føre sagkyndige vidner om de pågældende spørgsmål.

§ 27. Voldgiftsretten eller en part med voldgiftsrettens samtykke kan anmode domstolene om bistand til optagelse af bevis efter retsplejelovens almindelige regler.

Stk. 2. Skønner voldgiftsretten, at en afgørelse af et EU-retligt spørgsmål er nødvendig, før den afsiger sin kendelse, kan voldgiftsretten anmode domstolene om at anmode De Europæiske Fællesskabers Domstol om at afgøre spørgsmålet.

Kapitel 6

Voldgiftskendelsen og afslutning af voldgiftssagen

§ 28. Voldgiftsretten afgør tvisten i overensstemmelse med de retsregler, som parterne har valgt til afgørelse af sagens realitet. En henvisning til et lands lov eller retssystem fortolkes, medmindre andet fremgår, som en direkte henvisning til dette lands materielle retsregler og ikke til dets regler om international privatret.

Stk. 2. Har parterne ikke valgt de retsregler, som sagens realitet skal afgøres efter, anvender voldgiftsretten de retsregler, der følger af de lovvalgsregler, som voldgiftsretten finder anvendelige.

Stk. 3. Voldgiftsretten afgør kun tvisten efter billighed, hvis parterne udtrykkeligt har bemyndiget voldgiftsretten hertil.

Stk. 4. Voldgiftsretten afgør i alle tilfælde sagen i overensstemmelse med kontraktens bestemmelser og tager hensyn til sædvaner i den branche, som retsforholdet er underlagt.

§ 29. I voldgiftssager med mere end én voldgiftsdommer træffer voldgiftsretten afgørelse ved et flertal af voldgiftsdommerne. Sagsbehandlingsspørgsmål kan dog afgøres af voldgiftsrettens formand alene, hvis parterne eller den samlede voldgiftsret har bemyndiget formanden hertil.

§ 30. Indgår parterne under voldgiftssagen forlig om tvisten, afslutter voldgiftsretten sagen. Hvis parterne anmoder om det og voldgiftsretten ikke modsætter sig det, stadfæster voldgiftsretten forliget i form af en voldgiftskendelse på aftalte vilkår.

Stk. 2. En voldgiftskendelse på aftalte vilkår udformes i overensstemmelse med reglerne i § 31 og skal angive, at den er en voldgiftskendelse. En sådan voldgiftskendelse har samme status og retsvirkninger som andre voldgiftskendelser om sagens realitet.

§ 31. Voldgiftskendelsen skal være skriftlig og underskrevet af voldgiftsdommeren eller voldgiftsdommerne. I voldgiftssager med mere end én voldgiftsdommer er det tilstrækkeligt, at et flertal af voldgiftsdommerne har underskrevet, såfremt årsagen til, at ikke alle har underskrevet, fremgår af kendelsen.

Stk. 2. Voldgiftskendelsen skal angive de grunde, som den bygger på, medmindre parterne har aftalt, at den ikke skal begrundes, eller der er tale om en kendelse på aftalte vilkår efter § 30.

Stk. 3. Voldgiftskendelsen skal dateres og angive, hvor voldgiften har fundet sted. Voldgiftskendelsen skal anses for afsagt på dette sted.

Stk. 4. Efter voldgiftskendelsens afsigelse skal et eksemplar, der er underskrevet af voldgiftsdommerne, jf. stk. 1, tilstilles hver part.

§ 32. Voldgiftssagen afsluttes med den endelige voldgiftskendelse eller med voldgiftsrettens afgørelse efter stk. 2, § 25, stk. 1, § 30, stk. 1, 1. pkt., eller § 36, stk. 1, 2. pkt.

Stk. 2. Voldgiftsretten træffer afgørelse om sagens afslutning, såfremt

- 1) klageren frafalder sit krav, medmindre indklagede modsætter sig, at sagen afsluttes, og voldgiftsretten finder, at indklagede har en berettiget interesse i en endelig afgørelse af tvisten,
- 2) parterne aftaler at afslutte voldgiftssagen eller
- 3) voldgiftsretten finder, at en fortsættelse af voldgiftssagen af andre grunde er blevet unødvendig eller umulig.

Stk. 3. Voldgiftsrettens kompetence ophører, når voldgiftssagen afsluttes, jf. dog § 33 og § 37, stk. 5.

§ 33. Hver af parterne kan inden 30 dage efter modtagelsen af voldgiftskendelsen anmode voldgiftsretten om at rette regnefejl, skrivefejl, trykfejl el.lign. i voldgiftskendelsen. Anmodningen sendes samtidig til den anden part. Hvis voldgiftsretten finder anmodningen berettiget, skal den foretage rettelsen inden 30 dage efter modtagelsen af anmodningen.

Stk. 2. Voldgiftsretten kan af egen drift rette fejl som nævnt i stk. 1 inden 30 dage efter voldgiftskendelsens afsigelse.

Stk. 3. En part kan inden 30 dage efter modtagelsen af voldgiftskendelsen anmode voldgiftsretten om at afsige en tillægskendelse om krav, der blev fremsat under voldgiftssagen, men som ikke er medtaget i voldgiftskendelsen. Anmodningen sendes samtidig til den anden part. Hvis voldgiftsretten finder anmodningen berettiget, skal den afsige tillægskendelse inden 60 dage efter modtagelsen af anmodningen.

Stk. 4. Voldgiftsretten kan om nødvendigt forlænge den frist, inden for hvilken den skal foretage en rettelse eller afsige tillægskendelse efter stk. 1 eller 3.

Stk. 5. Reglerne i § 31 finder anvendelse på en rettelse og på en tillægskendelse.

Kapitel 7

Sagsomkostninger og sikkerhedsstillelse

§ 34. Voldgiftsretten fastsætter voldgiftsrettens vederlag og godtgørelse for udlæg ved behandlingen af sagen. Beløbet forfalder til betaling 30 dage efter voldgiftssagens afslutning.

Stk. 2. Parterne hæfter solidarisk for omkostningerne til voldgiftsretten.

Stk. 3. Fastsættelsen af omkostningerne til voldgiftsretten kan af en part indbringes særskilt for domstolene inden 30 dage efter, at parten modtog meddelelse om omkostningerne. Hvis omkostningerne til voldgiftsretten nedsættes, får nedsættelsen også virkning for en part, som ikke har indbragt spørgsmålet for domstolene.

§ 35. Voldgiftsretten fordeler omkostningerne til voldgiftsretten mellem parterne.

Stk. 2. Voldgiftsretten kan pålægge en part helt eller delvis at erstatte modparten de udgifter, voldgiftssagen har påført modparten.

§ 36. Voldgiftsretten kan pålægge parterne at stille sikkerhed for voldgiftsrettens vederlag og godtgørelse for udlæg ved behandlingen af sagen. Voldgiftsretten kan afslutte voldgiftssagen, hvis sikkerheden ikke stilles.

Stk. 2. Undlader en part at stille en pålagt sikkerhed, kan den anden part stille hele sikkerheden.

Kapitel 8

Tilsidesættelse af voldgiftskendelsen

§ 37. En voldgiftskendelse kan kun tilsidesættes af domstolene som ugyldig efter reglerne i stk. 2-4. Er der ikke efter dansk lovgivning i øvrigt værneting for en sag om tilsidesættelse af en voldgiftskendelse, anlægges sagen ved sagsøgerens hjemting eller, såfremt sagsøgeren ikke har hjemting her i landet, i København.

Stk. 2. En voldgiftskendelse kan kun tilsidesættes, såfremt

- 1) den part, der anmoder om tilsidesættelse, godtgør,
 - a) at en af parterne i voldgiftsaftalen manglede retlig handleevne efter loven i det land, hvori denne havde bopæl ved aftalens indgåelse, eller at voldgiftsaftalen er ugyldig efter den lov, som parterne har vedtaget for den, eller i mangel af en sådan vedtagelse efter dansk ret,
 - b) at den part, der anmoder om tilsidesættelse, ikke fik behørig meddelelse om udpegningen af en voldgiftsdommer eller om voldgiftssagens behandling eller af andre grunde var ude af stand til at fremføre sin sag,
 - c) at voldgiftskendelsen behandler en tvist, der ikke er omfattet af voldgiftsaftalen, eller afgør spørgsmål, som falder uden for voldgiftsaftalen, eller
 - d) at voldgiftsrettens sammensætning eller voldgiftssagens behandling ikke var i overensstemmelse med parternes aftale eller med denne lov, eller
- 2) retten finder,

a) at tvisten efter sin art ikke kan afgøres ved voldgift, eller
b) at voldgiftskendelsen er åbenbart uforenelig med landets retsorden.

Stk. 3. Såfremt en ugyldighedsgrund kun angår en del af voldgiftskendelsen, kan kun denne del tilsidesættes.

Stk. 4. Retssag om tilsidesættelse af en voldgiftskendelse skal anlægges inden 3 måneder efter, at den part, der anmoder om tilsidesættelse, har modtaget voldgiftskendelsen.

Stk. 5. En retssag om tilsidesættelse af en voldgiftskendelse kan efter anmodning fra en part udsættes med henblik på at give voldgiftsretten lejlighed til at genoptage voldgiftssagen eller tage sådanne andre skridt, som efter voldgiftsrettens opfattelse vil fjerne grundlaget for tilsidesættelse.

Stk. 6. Tilsidesættes en voldgiftskendelse, forbliver voldgiftsaftalen virksom mellem parterne, medmindre andet er aftalt mellem parterne eller følger af dommen om tilsidesættelse.

Kapitel 9

Anerkendelse og fuldbyrdelse af voldgiftskendelser

§ 38. En voldgiftskendelse, der er afsagt her i landet eller i udlandet, har bindende virkning her i landet og kan tvangsfuldbyrdes efter retsplejelovens regler om tvangsfuldbyrdelse af domme, jf. dog § 39.

Stk. 2. Den, der påberåber sig voldgiftskendelsen, eller som anmoder om tvangsfuldbyrdelse heraf, skal fremlægge en bekræftet udskrift af voldgiftskendelsen samt af voldgiftsaftalen, såfremt denne er skriftlig. Dokumenterne skal om nødvendigt være ledsaget af en bekræftet oversættelse til dansk.

§ 39. Anerkendelse eller fuldbyrdelse af en voldgiftskendelse, der er afsagt her i landet eller i udlandet, kan kun nægtes, såfremt

1) den part, mod hvem voldgiftskendelsen påberåbes, anmoder om det og godtgør,

a) at en af parterne i voldgiftsaftalen manglede retlig handleevne efter loven i det land, hvori denne havde bopæl ved aftalens indgåelse, eller at voldgiftsaftalen er ugyldig efter den lov, som parterne har vedtaget for den, eller i mangel af en sådan vedtagelse efter loven i det land, hvor voldgiftskendelsen er afsagt,

b) at den part, mod hvem voldgiftskendelsen påberåbes, ikke fik behørig meddelelse om udpegningen af en voldgiftsdommer eller om voldgiftssagens behandling eller af andre grunde var ude af stand til at fremføre sin sag,

c) at voldgiftskendelsen behandler en tvist, der ikke er omfattet af voldgiftsaftalen, eller afgør spørgsmål, som falder uden for voldgiftsaftalen,

d) at voldgiftsrettens sammensætning eller voldgiftssagens behandling ikke var i overensstemmelse med parternes aftale eller med loven i det land, hvor voldgiften fandt sted, eller

e) at voldgiftskendelsen endnu ikke er blevet bindende for parterne eller er blevet tilsidesat eller suspenderet af en domstol i det land, hvor den er afsagt, eller efter hvis ret den er afsagt, eller

2) retten finder,

a) at tvisten efter dansk ret efter sin art ikke kan afgøres ved voldgift, eller

b) at anerkendelsen eller fuldbyrdelsen vil være åbenbart uforenelig med landets retsorden.

Stk. 2. Såfremt en nægtelsesgrund kun angår en del af voldgiftskendelsen, kan kun denne del nægtes anerkendt eller fuldbyrdet.

Stk. 3. Er der indgivet anmodning om tilsidesættelse eller suspension af en voldgiftskendelse, jf. stk. 1, nr. 1, litra e, kan den domstol, der behandler anmodningen om anerkendelse eller fuldbyrdelse, udsætte sagen og efter anmodning fra den, der anmoder om anerkendelse eller fuldbyrdelse, pålægge den anden part at stille passende sikkerhed.

Kapitel 10

Ikrafttrædelsesbestemmelser m.v.

§ 40. Loven træder i kraft den 1. juli 2005 og finder anvendelse på voldgift, der indledes efter lovens ikrafttræden, jf. dog stk. 2-5. Straffelovens § 304 a, som affattet ved denne lovs § 43, nr. 1, træder dog i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Stk. 2. § 7, stk. 2, finder anvendelse på voldgiftsaftaler, der er indgået efter lovens ikrafttræden.

Stk. 3. Kapitel 8 finder anvendelse på voldgiftskendelser, der er afsagt efter lovens ikrafttræden.

Stk. 4. Kapitel 9 finder anvendelse, når anmodning om anerkendelse eller fuldbyrdelse fremsættes efter lovens ikrafttræden.

Stk. 5. Ved voldgift i handelsforhold mellem personer, selskaber el.lign., som ved aftalens indgåelse havde bopæl eller sæde i forskellige lande, der har tiltrådt den europæiske konvention af 21. april 1961 om international handelsvoldgift (Genèvekonventionen), anvendes loven i det omfang, lovens bestemmelser ikke strider mod reglerne i § 3, stk. 2, og §§ 4-14 i bekendtgørelse nr. 117 af 7. marts 1973 om anerkendelse og fuldbyrdelse af udenlandske voldgiftskendelser og om international handelsvoldgift.

§ 41. Lov nr. 181 af 24. maj 1972 om voldgift ophæves, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 3, stk. 2, og §§ 4-14 i bekendtgørelse nr. 117 af 7. marts 1973 om anerkendelse og fuldbyrdelse af udenlandske voldgiftskendelser og om international handelsvoldgift forbliver i kraft, indtil de ophæves af justitsministeren.

Stk. 3. Bekendtgørelse nr. 870 af 13. oktober 1994 om anerkendelse og fuldbyrdelse af voldgiftskendelser vedrørende kontrakter, der finansieres af Den Europæiske Udviklingsfond (EUF), forbliver i kraft, indtil den ophæves af justitsministeren.

§ 42. I lov om retsafgifter, jf. lovbekendtgørelse nr. 806 af 24. august 2000, som ændret senest ved § 1 i lov nr. 1436 af 22. december 2004, foretages følgende ændring:

1. I § 14, stk. 1, 2. pkt., ændres »§§ 3, 4 og 6« til: »§ 5«.

§ 43. I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 960 af 21. september 2004, som ændret ved lov nr. 364 af 24. maj 2005 og § 1 i lov nr. 366 af 24. maj 2005, foretages følgende ændring:

1. Efter § 304 indsættes:

»§ 304 a. Den, som uberettiget yder, lover eller tilbyder nogen, der her i landet eller i udlandet virker som voldgiftsdommer, en gave eller anden fordel for at formå den pågældende til at gøre eller undlade noget under udøvelsen af dette hverv, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der her i landet eller i udlandet virker som voldgiftsdommer, og som under udøvelsen af dette hverv uberettiget modtager, fordrer eller lader sig tilsige en gave eller anden fordel.«

§ 44. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men §§ 1-41 kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som de særlige færøske og grønlandske forhold tilsiger, og § 43 kan ved kongelig anordning sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som de særlige færøske forhold tilsiger.

Givet på Amalienborg, den 24. juni 2005

Under Vor Kongelige Hånd og Segl

MARGRETHE R.

/Lene Espersen

DOMSFORORDNINGEN

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS
FORORDNING (EU) Nr. 1215/2012

af 12. december 2012

om retternes kompetence og om anerkendelse
og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil-
og handelsretlige område

(omarbejdning)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR
DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den
Europæiske Unions funktionsmåde, særlig
artikel 67, stk. 4, og artikel 81, stk. 2, litra a),
c) og e),

under henvisning til forslag fra
Europa-Kommissionen,

efter fremsendelse af udkast til
lovgivningsmæssig retsakt til de nationale
parlamentar,

under henvisning til udtalelse fra Det
Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg
(1),

efter den almindelige lovgivningsprocedure
(2), og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Den 21. april 2009 vedtog Kommissionen en rapport om anvendelsen af Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (3). I rapporten konkluderedes det, at nævnte forordning generelt fungerer tilfredsstillende, men at anvendelsen af visse af bestemmelserne burde forbedres, at den frie bevægelighed for retsafgørelser burde fremmes yderligere, og at adgangen til retlig prøvelse burde forbedres yderligere. Da der skal foretages en række ændringer af forordningen, bør den omarbejdes af hensyn til klarheden.
- (2) Det Europæiske Råd vedtog på sit møde i Bruxelles den 10.-11. december 2009 et nyt flerårigt program med titlen »Stockholmprogrammet — Et åbent og sikkert Europa i borgernes tjeneste og til deres beskyttelse« (4). I Stockholmprogrammet fandt Det Europæiske Råd, at processen med at afskaffe alle mellemliggende foranstaltninger (eksekvtur) bør fortsættes i løbet af den periode, som programmet dækker. Samtidig med afskaffelsen af eksekvtur bør der tilvejebringes en række garantier.
- (3) Unionen har sat sig som mål at bevare og udbygge et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed, bl.a. ved at lette adgangen til domstolene, navnlig på grundlag af

princippet om gensidig anerkendelse af retsafgørelser og udenretslige afgørelser om civilretlige spørgsmål. Med henblik på gradvis at indføre et sådant område skal Unionen vedtage foranstaltninger vedrørende samarbejde om civilretlige spørgsmål med grænseoverskridende virkninger, navnlig når de er nødvendige for det indre markeds funktion.

- (4) Visse forskelle mellem de nationale regler for retternes kompetence og anerkendelse af retsafgørelser virker hæmmende for det indre markeds funktion. Det er tvingende nødvendigt at have bestemmelser, der kan gøre reglerne for retternes kompetence på det civil- og handelsretlige område ensartede og sikre hurtig og enkel anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser truffet i en medlemsstat.
- (5) Sådanne bestemmelser falder ind under samarbejdet om civilretlige spørgsmål efter artikel 81 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF).
- (6) For at virkeliggøre målet om fri bevægelighed for retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område er det nødvendigt og hensigtsmæssigt, at reglerne for retternes kompetence og for anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser fastlægges i en bindende og umiddelbart gældende EU-retsakt.
- (7) De daværende medlemsstater af De Europæiske Fællesskaber indgik den 27. september 1968 på grundlag af artikel 220, fjerde led, i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab Bruxelles-konventionen om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, senere ændret ved konventionerne om nye medlemsstaters tiltrædelse af denne konvention (5) (»Bruxelles-konventionen af 1968«). Den 16. september 1988 indgik de daværende medlemsstater af De Europæiske Fællesskaber og visse EFTA-stater Lugano-konventionen om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (6) (»Lugano-konventionen af 1988«), som er en parallelkonvention til Bruxelles-konventionen af 1968. Lugano-konventionen af 1988 fik virkning for Polen den 1. februar 2000.
- (8) Den 22. december 2000 vedtog Rådet forordning (EF) nr. 44/2001, der træder i stedet for Bruxelles-konventionen af 1968, for så vidt angår de medlemsstatsterritorier, der er omfattet af TEUF, og som gælder mellem medlemsstaterne, undtagen Danmark. Ved Rådets afgørelse 2006/325/EF (7) indgik

Fællesskabet en aftale med Danmark, der sikrede, at bestemmelserne i forordning (EF) nr. 44/2001 kom til at finde anvendelse i Danmark. Lugano-konventionen af 1988 blev revideret ved konventionen om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (8), undertegnet den 30. oktober 2007 i Lugano af Fællesskabet, Danmark, Island, Norge og Schweiz (»Lugano-konventionen af 2007«).

- (9) Bruxelles-konventionen af 1968 finder fortsat anvendelse for så vidt angår de af medlemsstaternes territorier, som er omfattet af Bruxelles-konventionens geografiske anvendelsesområde, og som ikke er omfattet af denne forordning i medfør af artikel 355 i TEUF.
- (10) Denne forordnings anvendelsesområde bør omfatte alle de vigtigste spørgsmål på det civil- og handelsretlige område, bortset fra visse velafgrænsede spørgsmål, navnlig underholdsplicht, som ikke bør være omfattet af denne forordnings anvendelsesområde efter vedtagelsen af Rådets forordning (EF) nr. 4/2009 af 18. december 2008 om kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser og samarbejde vedrørende underholdsplicht (9).
- (11) Med henblik på denne forordning bør retter i medlemsstaterne omfatte retter, som er fælles for flere medlemsstater, som f.eks. Beneluxdomstolen, når den udøver sin kompetence i spørgsmål, der falder ind under denne forordnings anvendelsesområde. Retsafgørelser, der er truffet af sådanne retter, bør derfor anerkendes og fuldbyrdes i overensstemmelse med denne forordning.
- (12) Denne forordning bør ikke finde anvendelse på voldgift. Intet i denne forordning bør være til hinder for, at retterne i en medlemsstat, hvor en sag er blevet anlagt vedrørende et forhold, hvorom parterne har indgået en voldgiftsaftale, henviser parterne til voldgift, udsætter eller afviser sagen eller undersøger, hvorvidt voldgiftsaftalen er ugyldig, ude af kraft eller ikke kan gennemføres i overensstemmelse med deres nationale lovgivning. En afgørelse truffet af en ret i en medlemsstat om, hvorvidt en voldgiftsaftale er ugyldig, ude af kraft eller ikke kan gennemføres, bør ikke være underlagt bestemmelserne om anerkendelse og fuldbyrdelse i denne forordning, uanset om retten afgjorde dette som et hovedspørgsmål eller som et bispørgsmål. På den anden side såfremt en ret i en medlemsstat, der har udøvet sin kompetence i henhold til denne forordning eller national lovgivning, har besluttet, at en

voldgiftsaftale er ugyldig, ude af kraft eller ikke kan gennemføres, bør dette ikke være til hinder for, at rettens afgørelse om sagens realitet anerkendes eller alt efter omstændighederne fuldbyrdes i overensstemmelse med denne forordning. Dette bør ikke berøre den kompetence, som medlemsstaternes retter har til at træffe afgørelse om anerkendelse og fuldbyrdelse af voldgiftskendelser i overensstemmelse med konventionen om anerkendelse og fuldbyrdelse af udenlandske voldgiftskendelser udfærdiget den 10. juni 1958 i New York (»New York-konventionen af 1958«), som har forrang i forhold til denne forordning. Denne forordning bør ikke finde anvendelse på søgsmål eller tilknyttede sager navnlig vedrørende etablering af en voldgiftsret, voldgiftsmændenes beføjelser, varetagelse af en voldgiftsprocedure eller af andre aspekter af en sådan procedure, eller på sager eller afgørelser vedrørende annullering, fornyet prøvelse, appel, anerkendelse eller fuldbyrdelse af en voldgiftskendelse.

- (13) Der skal være en tilknytning mellem de sager, denne forordning finder anvendelse på, og medlemsstaternes område. De fælles regler for retternes kompetence bør derfor principielt anvendes, når sagsøgte har bopæl på en medlemsstats område.
- (14) En sagsøgt, der ikke har bopæl på en medlemsstats område, bør som hovedregel være underlagt de nationale kompetenceregler, der gælder på den medlemsstats område, hvor sagen er anlagt. Med henblik på at sikre beskyttelsen af forbrugere og arbejdstagere, beskytte medlemsstaternes retters kompetence i situationer, hvor de har enekompetence, og respektere parternes aftalefrihed bør visse kompetenceregler i denne forordning imidlertid finde anvendelse uanset sagsøgtens bopæl.
- (15) Kompetencereglerne bør frembyde en høj grad af forudsigelighed og være baseret på sagsøgtens bopæl som det principielle kriterium. Dette kompetencekriterium bør altid kunne gøres gældende, undtagen i enkelte velafgrænsede tilfælde, hvor det på grund af tvistens genstand eller af hensyn til parternes aftalefrihed er berettiget at lægge et andet tilknytningsmoment til grund. For at gøre de fælles regler mere gennemsigtige og undgå kompetencekonflikter bør juridiske personers bopæl defineres selvstændigt.
- (16) Som kompetencekriterium bør sagsøgtens bopæl suppleres med alternative kriterier baseret på en sags nære tilknytning til en bestemt ret eller på hensynet til god

retspleje. Kriteriet nær tilknytning bør tjene til at skabe retssikkerhed og undgå muligheden for, at sagsøgte indstævnes for en ret i en medlemsstat, som vedkommende ikke med rimelighed kunne forudse. Dette er navnlig vigtigt i tvister angående forpligtelser uden for kontrakt, der er opstået i forbindelse med krænkelse af privatlivets fred og af individets rettigheder, herunder ærekrænkelser.

- (17) Ejeren af et kulturgode som defineret i artikel 1, stk. 1, i Rådets direktiv 93/7/EØF af 15. marts 1993 om tilbagelevering af kulturgoder, som ulovligt er fjernet fra en medlemsstats område (10), bør inden for rammerne af denne forordning kunne anlægge civilt søgsmål med henblik på tilbagelevering, baseret på ejerskab, af et kulturgode ved retten på det sted, hvor kulturgodet befinder sig på tidspunktet for sagens anlæggelse ved retten. Sådanne sager berører ikke sager anlagt i henhold til direktiv 93/7/EØF.
- (18) For forsikringsaftaler, forbrugeraftaler og arbejdsaftaler er det ønskeligt at beskytte den svage part ved hjælp af kompetenceregler, der er gunstigere for denne parts interesser end de almindelige kompetenceregler.
- (19) Friheden til at indgå aftaler om værneting for parter i andre aftaler end forsikrings-, forbruger- og arbejdsaftaler, hvor en sådan aftalefrihed er begrænset, bør respekteres, dog med forbehold af de bestemmelser om enekompetence, der er fastsat i denne forordning.
- (20) Opstår der spørgsmål om, hvorvidt en værnetingsaftale til fordel for en ret eller retterne i en medlemsstat er materielt ugyldig, bør spørgsmålet afgøres i overensstemmelse med lovgivningen i den medlemsstat, hvor den ret eller de retter, der er valgt i aftalen, er beliggende, herunder den pågældende medlemsstats lovvalgsregler.
- (21) Af hensyn til en harmonisk retspleje er det nødvendigt at mindske risikoen for parallelle retssager mest muligt og undgå, at der træffes indbyrdes uforenelige retsafgørelser i forskellige medlemsstater. Der bør være en klar, effektiv mekanisme til at afgøre tilfælde af litis pendens og indbyrdes sammenhængende krav og til at afhjælpe problemer som følge af forskellene mellem de enkelte medlemsstaters lovgivning med hensyn til, på hvilket tidspunkt en sag anses for anlagt. Med henblik på anvendelsen af denne forordning bør dette tidspunkt defineres selvstændigt.
- (22) Med henblik på at gøre eksklusive værnetingsaftaler mere effektive og på at undgå misbrug af retssager i taktisk øjemed

er det imidlertid nødvendigt at fastsætte bestemmelse om, at der kan gøres undtagelse fra den almindelige litis pendens-bestemmelse for på tilfredsstillende vis at håndtere en særlig situation, hvor der kan opstå parallelle retssager. Der er tale om en sådan situation, såfremt der er anlagt sag ved en ret, der ikke er valgt i en eksklusiv værnetingsaftale, og de samme parter herefter ved den valgte ret fremsætter krav, der har samme genstand og hviler på samme grundlag. I en sådan situation bør det være et krav, at den ret, hvor sagen først anlægges, udsætter sagen, så snart samme sag er indbragt for den valgte ret, og indtil sidstnævnte ret erklærer, at den ikke har kompetence i henhold til den eksklusive værnetingsaftale. Formålet er i en sådan situation at sikre, at den valgte ret har fortrinsret til at træffe afgørelse om aftalens gyldighed og om det omfang, hvori aftalen finder anvendelse på den sag, der verserer ved den. Den valgte ret bør kunne fortsætte sin behandling af sagen, uanset om den ikke valgte ret allerede har truffet afgørelse om udsættelse af sagen. Denne undtagelse bør ikke omfatte situationer, hvor parterne har indgået modstridende eksklusive værnetingsaftaler, eller hvor sagen først er anlagt ved en ret valgt i en eksklusiv værnetingsaftale. I sådanne tilfælde bør denne forordnings generelle litis pendens-bestemmelse finde anvendelse.

- (23) Der bør i denne forordning fastsættes bestemmelse om en fleksibel ordning, hvor retterne i medlemsstaterne kan tage i betragtning, om der verserer en sag ved en ret i et tredjeland, og herunder navnlig tage hensyn til en ordnet retspleje og til om en eventuel retsafgørelse fra et tredjeland kan anerkendes og fuldbyrdes i den pågældende medlemsstat i henhold til denne medlemsstats lovgivning.
- (24) Når der tages hensyn til en ordnet retspleje, skal retten i den berørte medlemsstat vurdere alle omstændigheder i den sag, der verserer ved den. Sådanne omstændigheder kan omfatte forbindelserne mellem de faktiske omstændigheder og parterne og det pågældende tredjeland, den fase, som sagen i tredjelandet har nået på det tidspunkt, sagen indledes i retten i den pågældende medlemsstat, og hvorvidt retten i tredjelandet kan forventes at træffe en retsafgørelse inden for en rimelig frist. Denne vurdering kan også omfatte hensyntagen til spørgsmålet om, hvorvidt retten i tredjelandet har enekompetence i den enkelte sag under omstændigheder, hvor en ret i en medlemsstat ville have

enekompetence.

- (25) Begrebet foreløbige, herunder sikrende, retsmidler bør f.eks. omfatte sikrende kendelser med henblik på at fremskaffe oplysninger og sikre beviser, jf. artikel 6 og 7 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/48/EF af 29. april 2004 om håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder (11). Begrebet bør ikke omfatte foranstaltninger, der ikke er sikrende, såsom foranstaltninger til afhøring af vidner. Dette bør ikke berøre anvendelsen af Rådets forordning (EF) nr. 1206/2001 af 28. maj 2001 om samarbejde mellem medlemsstaternes retter for så vidt angår bevisoptagelse i sager om civile og kommercielle spørgsmål (12).
- (26) Den gensidige tillid til retsplejen i Unionen berettiger princippet om, at retsafgørelser truffet i en medlemsstat bør anerkendes i alle medlemsstater, uden at der er behov for en særlig procedure. Desuden gør målet om at gøre det mindre langsommeligt og mindre dyrt at føre retssager på tværs af landegrænserne det berettiget at afskaffe den erklæring om eksigibilitet, der skal afgives, inden der kan ske fuldbyrdelse i den medlemsstat, som anmodningen rettes til. En retsafgørelse, der er truffet af en ret i en medlemsstat, bør derfor behandles på samme måde, som hvis den var blevet truffet i den medlemsstat, som anmodningen rettes til.
- (27) Med henblik på fri bevægelighed for retsafgørelser bør en retsafgørelse truffet i en medlemsstat anerkendes og fuldbyrdes i en anden medlemsstat, selv om den er truffet mod en person, der ikke har bopæl på en medlemsstats område.
- (28) Såfremt en retsafgørelse indeholder et retsmiddel eller en kendelse, der er ukendt i lovgivningen i den medlemsstat, som anmodningen rettes til, tilpasses retsmidlet eller kendelsen, herunder enhver heri anført rettlighed, i det omfang det er muligt, til det, der i henhold til denne medlemsstats nationale lovgivning har tilsvarende retsvirkninger og varetager lignende formål og hensyn. Det bør være op til de enkelte medlemsstater selv at afgøre, hvorledes og af hvem tilpasningen skal foretages.
- (29) Direkte fuldbyrdelse i den medlemsstat, som anmodningen rettes til, af en retsafgørelse truffet i en anden medlemsstat uden en erklæring om eksigibilitet bør ikke bringe respekten for retten til forsvar i fare. Derfor bør den person, mod hvem der anmodes om fuldbyrdelse, kunne indgive begæring om, at anerkendelse eller fuldbyrdelse afslås, hvis den pågældende finder, at en af grundene til at afslå anerkendelse af retsafgørelsen er til stede.

Dette bør omfatte den grund, at den pågældende ikke havde haft mulighed for at varetage sine interesser under sagen, da der blev afsagt afgørelse uden personligt fremmøde med hensyn til et borgerligt krav i en straffesag. Det bør også omfatte de grunde, en person kan påberåbe sig på grundlag af en aftale indgået mellem den medlemsstat, som anmodningen rettes til, og en tredjestat i medfør af artikel 59 i Bruxelles-konventionen af 1968.

- (30) En part, der bestrider fuldbyrdelsen af en retsafgørelse, der er truffet i en anden medlemsstat, bør, i det omfang det er muligt, og i overensstemmelse med retssystemet i den medlemsstat, som anmodningen rettes til, være i stand til i den samme sag ud over de grunde til afslag, der er fastsat i denne forordning, at påberåbe sig de grunde til afslag, der findes i henhold til national lovgivning, inden for de frister, der er fastsat i denne lovgivning. Anerkendelse af en retsafgørelse bør imidlertid kun afslås, hvis en eller flere af de grunde til afslag, der er fastsat i denne forordning, foreligger.
- (31) Indtil der er truffet afgørelse om en indsigelse mod fuldbyrdelsen af en retsafgørelse, bør retterne i den medlemsstat, som anmodningen rettes til, under hele behandlingen af en sådan indsigelse, herunder en eventuel appel, kunne tillade, at fuldbyrdelsen fortsætter med forbehold af en begrænsning af fuldbyrdelsen eller af, at der stilles en sikkerhed.
- (32) For at underrette den person, mod hvem fuldbyrdelsen begæres, om fuldbyrdelsen af en retsafgørelse truffet i en anden medlemsstat, bør den attest, der indføres med denne forordning, om nødvendigt ledsaget af retsafgørelsen forkyndes for den pågældende i rimelig tid inden den første fuldbyrdelsesforanstaltning. I denne sammenhæng bør der ved første fuldbyrdelsesforanstaltning forstås den første fuldbyrdelsesforanstaltning efter forkyndelse.
- (33) Når foreløbige, herunder sikrende, retsmidler iværksættes af en ret, der har kompetence med hensyn til sagens realitet, bør deres frie bevægelighed sikres inden for rammerne af denne forordning. Imidlertid bør foreløbige, herunder sikrende, retsmidler, som en sådan ret har truffet afgørelse om, uden at sagsøgte forinden er blevet indkaldt, ikke anerkendes og fuldbyrdes inden for rammerne af denne forordning, medmindre den retsafgørelse, der indeholder retsmidlet, er blevet forkyndt for sagsøgte forud for fuldbyrdelsen. Dette bør ikke være til

hinder for anerkendelse og fuldbyrdelse af sådanne retsmidler i henhold til national lovgivning. Når foreløbige, herunder sikrende, retsmidler iværksættes af en ret, der ikke har kompetence med hensyn til sagens realitet, bør deres virkning inden for denne forordnings rammer være begrænset til den pågældende medlemsstat.

- (34) Kontinuiteten mellem Bruxelles-konventionen af 1968, forordning (EF) nr. 44/2001 og nærværende forordning bør sikres, og i den forbindelse bør der fastsættes overgangsbestemmelser. Samme kontinuitet bør gælde med hensyn til Den Europæiske Unions Domstols fortolkning af Bruxelles-konventionen af 1968 og de forordninger, der er trådt i stedet for den.
- (35) For at respektere medlemsstaternes internationale forpligtelser bør denne forordning ikke berøre de konventioner vedrørende særlige områder, som medlemsstaterne er parter i.
- (36) Med forbehold af medlemsstaternes forpligtelser i henhold til traktaterne bør denne forordning ikke berøre anvendelsen af bilaterale konventioner og aftaler, der er indgået mellem et tredjeland og en medlemsstat inden datoen for ikrafttrædelsen af forordning (EF) nr. 44/2001, og som omfatter spørgsmål, der er reguleret ved nærværende forordning.
- (37) For at sikre løbende ajourføring af de attester, der skal benyttes i forbindelse med anerkendelse eller fuldbyrdelse af retsafgørelser, officielt bekræftede dokumenter og retsforlig i henhold til denne forordning, bør beføjelsen til at vedtage retsakter delegeres til Kommissionen i overensstemmelse med artikel 290 i TEUF for så vidt angår ændringer af bilag I og II til denne forordning. Det er navnlig vigtigt, at Kommissionen gennemfører relevante høringer under sit forberedende arbejde, herunder på ekspertniveau. Kommissionen bør i forbindelse med forberedelsen og udarbejdelsen af delegerede retsakter sørge for samtidig, rettidig og hensigtsmæssig fremsendelse af relevante dokumenter til Europa-Parlamentet og Rådet.
- (38) Denne forordning respekterer grundlæggende rettigheder og overholder de principper, der er anerkendt i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder, navnlig retten til adgang til effektive retsmidler og til retfærdig rettergang, der er sikret ved chartrets artikel 47.
- (39) Målet for denne forordning kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne og kan derfor bedre nås på EU-plan; Unionen kan derfor vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med

nærhedsprincippet, jf. artikel 5 i traktaten om Den Europæiske Union (TEU). I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går denne forordning ikke videre, end hvad der er nødvendigt for at nå dette mål.

- (40) Det Forenede Kongerige og Irland har i medfør af artikel 3 i protokollen om Det Forenede Kongeriges og Irlands stilling, der er knyttet som bilag til TEU og til den daværende traktat om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, deltaget i vedtagelsen og anvendelsen af forordning (EF) nr. 44/2001. I medfør af artikel 3 i protokol nr. 21 om Det Forenede Kongeriges og Irlands stilling for så vidt angår området med frihed, sikkerhed og retfærdighed, der er knyttet som bilag til TEU og til TEUF, har Det Forenede Kongerige og Irland meddelt, at de ønsker at deltage i vedtagelsen og anvendelsen af denne forordning.
- (41) I medfør af artikel 1 og 2 i protokol nr. 22 om Danmarks stilling, der er knyttet som bilag til TEU og TEUF, deltager Danmark ikke i vedtagelsen af denne forordning, som ikke er bindende for og ikke finder anvendelse i Danmark, idet Danmark dog kan anvende ændringerne til forordning (EF) nr. 44/2001 i medfør af artikel 3 i aftalen af 19. oktober 2005 mellem Det Europæiske Fællesskab og Kongeriget Danmark om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (13) —

VEDTAGET DENNE FORORDNING:

KAPITEL I ANVENDELSESOMRÅDE OG DEFINITIONER

Artikel 1

1. Denne forordning finder anvendelse på det civil- og handelsretlige område, uanset rettens art. Den omfatter i særdeleshed ikke spørgsmål vedrørende skat, told eller administrative anliggender eller statens ansvar for handlinger og undladelser under udøvelse af statsmagt (*acta jure imperii*).

2. Denne forordning finder ikke anvendelse på:

- a) fysiske personers retlige status samt deres rets- og handleevne, formueforholdet mellem ægtefæller eller mellem parterne i et forhold, der ifølge den lov, der finder anvendelse på sådanne forhold, anses for at have virkninger svarende til et ægteskabs
- b) konkurs, akkord og andre lignende ordninger
- c) social sikring

- d) voldgift
- e) underholdspligt, der er opstået i forbindelse med et familieforhold, slægtskab, ægteskab eller svogerskab
- f) arv efter loven eller testamente, herunder underholdspligt som følge af dødsfald.

Artikel 2

I denne forordning forstås ved:

- a) »retsafgørelse« enhver retsafgørelse truffet af en ret i en medlemsstat, uanset hvordan afgørelsen betegnes, såsom dom, kendelse eller fuldbyrdelsesordre, herunder fastsættelse af sagsomkostninger, som foretages af en embedsmand ved retten. I kapitel III anses »retsafgørelse« for at omfatte foreløbige, herunder sikrende, retsmidler, som en ret, der i henhold til denne forordning har kompetence med hensyn til sagens realitet, har truffet afgørelse om. Det omfatter ikke foreløbige, herunder sikrende, retsmidler, der er truffet afgørelse om af en sådan ret, uden at den sagsøgte er blevet indkaldt, medmindre retsafgørelsen indeholdende retsmidlet er blevet forkyndt for sagsøgte forud for fuldbyrdelsen
- b) »retsforlig«: forlig, der er blevet godkendt af en ret i en medlemsstat, eller som er indgået for en ret i en medlemsstat under retssagen
- c) »officielt bekræftet dokument«: et dokument, der er udstedt eller registreret som et officielt bekræftet dokument i domsstaten, og hvor den officielle bekræftelse:
- d) »domsstat«: efter omstændighederne den medlemsstat, hvor retsafgørelsen er blevet truffet, hvor retsforliget er blevet godkendt eller indgået, eller hvor det officielt bekræftede dokument er blevet udstedt eller registreret
- e) »medlemsstat, som anmodningen rettes til«: den medlemsstat, hvor anerkendelsen af retsafgørelsen påberåbes, eller hvor retsafgørelsen, retsforliget eller det officielt bekræftede dokument søges fuldbyrdet
- f) »den oprindelige ret«: retten, som har truffet den retsafgørelse, hvis anerkendelse påberåbes, eller søges fuldbyrdet.

Artikel 3

Med henblik på denne forordning omfatter »ret« følgende myndigheder, i det omfang de har kompetence til at afgøre spørgsmål, der falder ind under denne forordnings anvendelsesområde:

- a) for så vidt angår Ungarn, en notar (közjegyző) i forbindelse med hurtig retsforfølgning i sager om pengekrav (fizetési meghagyásos eljárás)

- b) for så vidt angår Sverige, det svenske fogedvæsen (Kronofogdemyndigheten) i forbindelse med hurtig retsforfølgning i sager om pengekrav (betalningsföreläggande) og visse andre krav (handräckning)

KAPITEL II KOMPETENCE

AFDELING 1

Almindelige bestemmelser

Artikel 4

1. Med forbehold af denne forordning skal personer, der har bopæl på en medlemsstats område, uanset deres nationalitet, sagsøges ved retterne i denne medlemsstat.

2. Personer, som ikke er statsborgere i den medlemsstat, på hvis område de har bopæl, er undergivet de kompetenceregler, der gælder for statsborgere i den pågældende medlemsstat.

Artikel 5

1. Personer, der har bopæl på en medlemsstats område, kan kun sagsøges ved retterne i en anden medlemsstat i medfør af de regler, der er fastsat i dette kapitels afdeling 2-7.

2. I særdeleshed kan de nationale kompetenceregler, som medlemsstaterne skal underrette Kommissionen om i henhold til artikel 76, stk. 1, litra a), ikke gøres gældende imod de i stk. 1 omhandlede personer.

Artikel 6

1. Har en sagsøgt ikke bopæl på en medlemsstats område, afgøres retternes kompetence i hver enkelt medlemsstat efter medlemsstatens egen lovgivning, jf. dog artikel 18, stk. 1, artikel 21, stk. 2, samt artikel 24 og 25.

2. Over for en sagsøgt, der ikke har bopæl på en medlemsstats område, kan enhver, der har bopæl på en medlemsstats område, uanset sin nationalitet, i lighed med medlemsstatens egne statsborgere påberåbe sig de kompetenceregler, som gælder dér, herunder navnlig de regler, som medlemsstaterne skal underrette Kommissionen om i henhold til artikel 76, stk. 1, litra a).

AFDELING 2

Specielle kompetenceregler

Artikel 7

En person, der har bopæl på en medlemsstats område, kan sagsøges i en anden medlemsstat:

- 1)
- 2) i sager om erstatning uden for kontrakt, ved retten på det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået eller vil kunne foregå

- 3) i sager, i hvilke der påstås erstatning eller genoprettelse af en tidligere tilstand i anledning af en strafbar handling, ved den ret, hvor straffesagen er anlagt, såfremt denne ret i henhold til sin egen lovgivning kan påkende borgerlige krav
- 4) i sager, i hvilke der påstås tilbagelevering, baseret på ejerskab, af et kulturgode som defineret i artikel 1, nr. 1), i direktiv 93/7/EØF, og som er anlagt af den person, der påberåber sig ret til at få et sådant gode tilbageleveret, ved retterne på det sted, hvor kulturgodet befinder sig på tidspunktet for sagens anlæggelse ved retten
- 5) i sager vedrørende driften af en filial, et agentur eller en anden virksomhed, ved retten på det sted, hvor filialen, agenturet eller virksomheden er beliggende
- 6) i sager, der er anlagt mod en stifter af en trust, trustee eller begunstiget ved en trust oprettet enten i henhold til loven eller skriftligt eller ved en mundtlig aftale, der er bekræftet skriftligt, ved retterne i den medlemsstat, på hvis område trusten har hjemsted
- 7) i sager om indsigelse mod betaling af den bjærgeløn, der forlanges for bjærgning, som er kommet en skibsladning eller fragt til gode, ved den ret, i hvis retskreds der i den nævnte ladning eller i den dertil knyttede fragt: Denne bestemmelse finder kun anvendelse, såfremt det gøres gældende, at sagsøgte har rettigheder i den nævnte skibsladning eller fragt, eller at han på bjærgningstidspunktet havde sådanne rettigheder.

Artikel 8

En person, der har bopæl på en medlemsstats område, kan endvidere sagsøges:

- 1) såfremt der er flere sagsøgte, ved retten i den retskreds, hvor en af de sagsøgte har bopæl, forudsat at kravene er så snævert forbundne, at det er ønskeligt at behandle og påkende dem samtidig for at undgå uforenelige retsafgørelser i tilfælde af, at kravene blev påkendt hver for sig
- 2) når der er tale om en sag om opfyldelse af en garantiforpligtelse eller andre krav mod den pågældende som tredjemand, ved den ret, hvor den oprindelige sag er anlagt, medmindre denne kun er anlagt for at unddrage den pågældende det værneting, der ville være kompetent i hans sag
- 3) når der er tale om et modkrav, der udspringer af den samme aftale eller det samme forhold, som hovedkravet støttes på, ved den ret, hvor sagen om hovedkravet er anlagt
- 4) i sager om kontraktforhold, såfremt sagen kan forenes med en sag om rettigheder over fast ejendom mod samme sagsøgte, ved

retten i den medlemsstat, på hvis område ejendommen er beliggende.

Artikel 9

Hvis en ret i en medlemsstat i henhold til denne forordning har kompetence til at afgøre sager om ansvar i forbindelse med brugen eller driften af et skib, har denne ret eller enhver anden ret, som i henhold til den interne lovgivning i den pågældende medlemsstat træder i stedet for førstnævnte ret, også kompetence til at afgøre krav om begrænsning af dette ansvar.

AFDELING 3

Kompetence i forsikringsager

Artikel 10

I forsikringsager afgøres kompetencen efter denne afdeling, jf. dog artikel 6 og artikel 7, nr. 5).

Artikel 11

1. En forsikringsgiver, der har bopæl på en medlemsstats område, kan sagsøges:

- a) ved retterne i den medlemsstat, på hvis område forsikringsgiveren har bopæl
- b) i en anden medlemsstat i tilfælde, hvor sagen anlægges af forsikringstageren, den sikrede eller den begunstigede, ved retten på det sted, hvor sagsøger har bopæl, eller
- c) såfremt det drejer sig om en coassurandør, ved den ret i en medlemsstat, ved hvilken der er anlagt sag mod den ledende assurandør.

2. Har forsikringsgiveren ikke bopæl på en medlemsstats område, men er indehaver af en filial, et agentur eller en anden virksomhed i en medlemsstat, anses forsikringsgiveren i sager vedrørende driften af filialen, agenturet eller virksomheden som havende bopæl på denne medlemsstats område.

Artikel 12

I sager om ansvarsforsikring eller forsikring af fast ejendom kan forsikringsgiveren endvidere sagsøges ved retten på det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået. Det samme gælder, når fast ejendom og løsøre er omfattet af samme forsikringsaftale og er genstand for samme skadestilfælde.

Artikel 13

1. I sager om ansvarsforsikring kan forsikringsgiveren endvidere sagsøges ved den ret, hvor skadelidte har anlagt sag mod den sikrede, såfremt den lovgivning, der gælder for denne ret, indeholder hjemmel dertil.

2. Artikel 10, 11 og 12 finder anvendelse i tilfælde, hvor skadelidte anlægger sag direkte mod forsikringsgiveren, såfremt der er hjemmel for et direkte sagsanlæg.

3. Såfremt lovgivningen om et sådant direkte sagsanlæg indeholder hjemmel til at inddrage

forsikringstageren eller den sikrede i sagen, er den samme ret også kompetent i forhold til disse personer.

Artikel 14

1. En forsikringsgiver kan kun anlægge sag ved retterne i den medlemsstat, på hvis område sagsøgte har bopæl, hvad enten sagsøgte er forsikringstager, sikret eller begunstiget, jf. dog artikel 13, stk. 3.

2. Denne afdeling berører ikke retten til at fremsætte modkrav ved den ret, der behandler hovedkravet i overensstemmelse med denne afdeling.

Artikel 15

Denne afdeling kan kun fraviges ved en aftale om værneting:

- 1) der er indgået, efter at tvisten er opstået
- 2) der giver forsikringstageren, den sikrede eller den begunstigede ret til at anlægge sag ved andre retter end dem, der er nævnt i denne afdeling
- 3) der er indgået mellem en forsikringstager og en forsikringsgiver, som på tidspunktet for forsikringsaftalens indgåelse havde deres bopæl eller sædvanlige opholdssted på samme medlemsstats område, og hvorved retterne i denne medlemsstat tillægges kompetence også i tilfælde af, at skadetilføjelsen er foregået i udlandet, medmindre en sådan aftale om værneting ikke er tilladt efter lovgivningen i den pågældende medlemsstat
- 4) der er indgået af en forsikringstager, som ikke har bopæl på en medlemsstats område, medmindre det drejer sig om en lovpligtig forsikring eller en forsikring vedrørende en fast ejendom, som er beliggende på en medlemsstats område, eller
- 5) der vedrører en forsikringsaftale, som dækker en eller flere af de i artikel 16 nævnte risici.

Artikel 16

De i artikel 15, nr. 5), omhandlede risici er følgende:

- 1) enhver skade
- 2) ethvert ansvar, bortset fra ansvar for fysisk skade på passagerer eller for skade på disses bagage
- 3) ethvert økonomisk tab i forbindelse med brugen eller driften af skibe, anlæg eller luftfartøjer i henhold til nr. 1), litra a), navnlig tab af fragt eller befragtningsindtægter
- 4) enhver risiko i forbindelse med en af de i nr. 1)-3) nævnte risici
- 5) uanset nr. 1)-4), alle store risici som defineret i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/138/EF af 25. november 2009 om adgang til og udøvelse af forsikrings- og genforsikringsvirksomhed (Solvens II) (14).

AFDELING 4

Kompetence i sager om forbrugeraftaler

Artikel 17

1. I sager om aftaler indgået af en person (forbrugeren) med henblik på brug, der må anses at ligge uden for hans erhvervmæssige virksomhed, afgøres kompetencen efter denne afdeling, jf. dog artikel 6 og artikel 7, nr. 5):

- a) når sagen vedrører køb af løsøre, genstande, hvor købesummen skal betales i rater
- b) når sagen vedrører lån, der skal tilbagebetales i rater, eller andre kreditdispositioner, som er bestemt til finansiering af køb af sådanne genstande, eller
- c) i alle andre tilfælde, når aftalen er indgået med en person, der udøver erhvervmæssig virksomhed i den medlemsstat, på hvis område forbrugeren har bopæl, eller på en hvilken som helst måde retter sådan virksomhed mod denne medlemsstat eller mod flere stater inklusive denne medlemsstat, og aftalen er omfattet af den pågældende virksomhed.

2. Har forbrugeren medkontrahent ikke bopæl på en medlemsstats område, men er indehaver af en filial, et agentur eller en anden virksomhed i en medlemsstat, anses han i sager vedrørende driften af filialen, agenturet eller virksomheden som havende bopæl på denne medlemsstats område.

3. Denne afdeling finder ikke anvendelse på transportaftaler, bortset fra aftaler, hvorved der for en samlet pris ydes en kombination af rejse og ophold.

Artikel 18

1. Sager, som en forbruger agter at rejse mod sin medkontrahent, kan anlægges enten ved retterne i den medlemsstat, på hvis område medkontrahenten har bopæl, eller, uanset medkontrahentens bopæl, ved retten på det sted, hvor forbrugeren har bopæl.

2. Sager, som agtes rejst mod forbrugeren af forbrugeren medkontrahent, kan kun anlægges ved retterne i den medlemsstat, på hvis område forbrugeren har bopæl.

3. Denne artikel berører ikke retten til at fremsætte modkrav ved den ret, der behandler hovedkravet i overensstemmelse med denne afdeling.

Artikel 19

Denne afdeling kan kun fraviges ved en aftale om værneting:

- 1) der er indgået, efter at tvisten er opstået
- 2) der giver forbrugeren ret til at anlægge sag ved andre retter end dem, der er nævnt i denne afdeling, eller
- 3) der er indgået mellem en forbruger og dennes medkontrahent, som på tidspunktet for forbrugeraftalens indgåelse havde deres

bopæl eller sædvanlige opholdssted på samme medlemsstats område, og tillægger retterne i denne medlemsstat kompetence, medmindre en sådan aftale om værning ikke er tilladt efter lovgivningen i den pågældende medlemsstat.

AFDELING 5

Kompetence i sager om individuelle arbejdsaftaler

Artikel 20

1. I sager om individuelle arbejdsaftaler afgøres kompetencen efter denne afdeling, jf. dog artikel 6, artikel 7, nr. 5), og, i tilfælde, hvor sagen anlægges mod en arbejdsgiver, artikel 8, nr. 1).

2. Når en arbejdstager har indgået en individuel arbejdskontrakt med en arbejdsgiver, der ikke har bopæl på en medlemsstats område, men er indehaver af en filial, et agentur eller en anden virksomhed i en medlemsstat, anses arbejdsgiveren i sager vedrørende driften af filialen, agenturet eller virksomheden som havende bopæl på denne medlemsstats område.

Artikel 21

1. En arbejdsgiver, der har bopæl på en medlemsstats område, kan sagsøges:

- a)** ved retterne i den medlemsstat, på hvis område han har bopæl, eller
- b)** i en anden medlemsstat:

2. En arbejdsgiver, der ikke har bopæl på en medlemsstats område, kan i overensstemmelse med stk. 1, litra b), sagsøges ved en ret i en medlemsstat.

Artikel 22

1. En arbejdsgiver kan kun anlægge sag ved retterne i den medlemsstat, på hvis område arbejdstageren har bopæl.

2. Denne afdeling berører ikke retten til at fremsætte modkrav ved den ret, der behandler hovedkravet i overensstemmelse med denne afdeling.

Artikel 23

Denne afdeling kan kun fraviges ved en aftale:

- 1)** der er indgået, efter at tvisten er opstået, eller
- 2)** der giver arbejdstageren ret til at anlægge sag ved andre retter end dem, der er nævnt i denne afdeling.

AFDELING 6

Enekompetence

Artikel 24

Enekompetente er følgende retter i en medlemsstat uden hensyn til parternes bopæl:

- 1)** i sager om rettigheder over fast ejendom samt om leje eller forpagtning af fast ejendom, retterne i den medlemsstat, på

hvis område ejendommen er beliggende. I sager om leje- og forpagtningssaftaler vedrørende fast ejendom, der er indgået med henblik på midlertidig privat brug for et tidsrum af højst seks på hinanden følgende måneder, er dog også retterne i den medlemsstat, på hvis område sagsøgte har bopæl, kompetente, under forudsætning af, at lejer eller forpagter er en fysisk person, og at ejer og lejer eller forpagter har bopæl på samme medlemsstats område

- 2)** i sager om gyldighed, ugyldighed eller opløsning af selskaber og andre juridiske personer, der har deres hjemsted på en medlemsstats område, eller om gyldighed af beslutninger truffet af disses organer, retterne i den pågældende medlemsstat. Ved afgørelsen af, hvor dette hjemsted er beliggende, skal retten anvende de internationalprivatretnlige regler, som gælder for den

- 3)** i sager om gyldigheden af indførelsen i offentlige registre, retterne i den medlemsstat, på hvis område registrene føres

- 4)** i sager om registrering eller gyldighed af patenter, varemærker, design samt andre lignende rettigheder, der forudsætter deponering eller registrering, uanset om spørgsmålet rejses ved, at der nedlægges påstand herom, eller i form af en indsigelse, retterne i den medlemsstat, på hvis område der er ansøgt om deponering eller registrering, eller hvor deponering eller registrering er foretaget eller i henhold til en EU-retsakt eller en international konvention anses for at være foretaget. Med forbehold af den kompetence, der i henhold til konventionen om meddelelse af europæiske patenter, undertegnet i München den 5. oktober 1973, er tillagt Den Europæiske Patentmyndighed, har retterne i hver medlemsstat enekompetence for så vidt angår registreringen og gyldigheden af et europæisk patent, der er meddelt for denne medlemsstat

- 5)** i sager om fuldbyrdelse af retsafgørelser, retterne i den medlemsstat, på hvis område fuldbyrdesstedet er beliggende.

AFDELING 7

Aftaler om værneting

Artikel 25

1. Såfremt parterne, uanset deres bopæl, har aftalt, at en ret eller retterne i en medlemsstat skal være kompetente til at påkende allerede opståede tvister eller fremtidige tvister i anledning af et bestemt retsforhold, er denne ret eller disse retter kompetente, medmindre aftalen er materielt ugyldig efter loven i den pågældende medlemsstat. Medmindre parterne har aftalt andet, er denne ret eller disse retter enekompetente.

Værnetingsaftalen skal være indgået:

- a) skriftligt eller mundtligt med skriftlig bekræftelse
- b) i en form, der er i overensstemmelse med den skik og brug, som parterne følger i deres indbyrdes forhold, eller
- c) inden for international handel, i en form, der er i overensstemmelse med en sædvane, som parterne har eller burde have kendskab til, og som inden for sådan handel er almindelig kendt og regelmæssigt fulgt af parter i aftaler af samme type inden for den pågældende handelsbranche.

2. Med »skriftligt« sidestilles enhver elektronisk meddelelse, som varigt dokumenterer aftalen om værneting.

3. Den eller de retter i en medlemsstat, som har fået tillagt kompetence i henhold til et dokument om oprettelse af en trust, har enekompetence i sager mod en stifter af en trust, en trustee eller en ved en trust begunstiget person, såfremt det drejer sig om forholdet mellem disse personer eller om deres rettigheder og pligter inden for trustens rammer.

4. Aftaler om værneting samt tilsvarende bestemmelser i et dokument om oprettelse af en trust er ugyldige, såfremt de er i strid med artikel 15, 19 eller 23 eller udelukker kompetencen for de retter, som i medfør af artikel 24 er enekompetente.

5. En værnetingsaftale, der indgår som en del af en kontrakt, anses for at være en selvstændig aftale, der er uafhængig af kontraktens øvrige bestemmelser.

Gyldigheden af en værnetingsaftale kan ikke bestrides alene under henvisning til, at kontrakten ikke er gyldig.

Artikel 26

1. For så vidt en ret i en medlemsstat ikke allerede er kompetent i medfør af andre bestemmelser i denne forordning, bliver den kompetent, når sagsøgte giver møde for den. Denne regel finder ikke anvendelse, såfremt sagsøgte giver møde for at bestride rettens kompetence, eller såfremt en anden ret i medfør af artikel 24 er enekompetent.

2. Med hensyn til spørgsmål omfattet af afdeling 3, 4 eller 5 skal retten, såfremt forsikringstageren, den sikrede, en begunstiget i henhold til forsikringsaftalen, den skadelidte, forbrugeren eller arbejdstageren er den sagsøgte, inden den fastslår, at den har kompetence i henhold til stk. 1, sikre sig, at sagsøgte er orienteret om sin ret til at bestride rettens kompetence og om retsvirkningerne af at give møde eller af ikke at give møde.

AFDELING 8

Prøvelse af kompetencen og af formaliteten

Artikel 27

En ret i en medlemsstat, for hvilken der indbringes en retstvist, der hovedsagelig vedrører spørgsmål, hvor retterne i en anden medlemsstat er enekompetente i medfør af artikel 24, skal på embeds vegne erklære sig inkompetent.

Artikel 28

1. Såfremt en person, der har bopæl på en medlemsstats område, sagsøges ved en ret i en anden medlemsstat, men ikke giver møde, erklærer retten sig på embeds vegne inkompetent, medmindre den er kompetent efter bestemmelserne i denne forordning.

2. Retten udsætter sagen, indtil det er fastslået, at sagsøgte har haft mulighed for at modtage det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument i så god tid, at sagsøgte har kunnet varetage sine interesser under sagen, eller at alle hertil fornødne foranstaltninger har været truffet.

3. Artikel 19 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1393/2007 af 13. november 2007 om forkyndelse i medlemsstaterne af retslige og udenretslige dokumenter i civile og kommercielle sager (forkyndelse af dokumenter) (15) anvendes i stedet for nærværende artikels stk. 2, såfremt det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument skal fremsendes fra en medlemsstat til en anden i medfør af nævnte forordning.

4. Finder forordning (EF) nr. 1393/2007 ikke anvendelse, anvendes artikel 15 i Haagerkonventionen af 15. november 1965 om forkyndelse i udlandet af retslige og udenretslige dokumenter i sager om civile eller kommercielle spørgsmål, såfremt det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument skal sendes til udlandet i medfør af nævnte konvention.

AFDELING 9

Litis pendens og indbyrdes sammenhængende krav

Artikel 29

1. Såfremt krav, der har samme genstand og hviler på samme grundlag, fremsættes mellem de samme parter for retter i forskellige medlemsstater, udsætter enhver anden ret end den, ved hvilken sagen først er anlagt, på embeds vegne sagen, indtil denne rets kompetence er fastslået, jf. dog artikel 31, stk. 2.

2. I de i stk. 1 omhandlede sager på begæring fra en ret, for hvilken tvisten er indbragt, giver enhver anden ret, for hvilken tvisten er indbragt, uden ophold førstnævnte ret meddelelse om, hvornår tvisten blev indbragt for den i overensstemmelse med artikel 32.

3. Når det er fastslået, at den ret, ved hvilken sagen først er anlagt, er kompetent, erklærer enhver anden ret sig inkompetent til fordel for den første.

Artikel 30

1. Såfremt sager vedrørende krav, som er indbyrdes sammenhængende, verserer for retter i forskellige medlemsstater, kan enhver anden ret end den, ved hvilken sagen først er anlagt, udsætte sagen.

2. Når sagen for den ret, hvor sagen først blev anlagt, verserer i første instans, kan enhver anden ret ligeledes efter anmodning fra en af parterne erklære sig inkompetent, forudsat at den ret, hvor sagen først blev anlagt, har kompetence til at påkende det pågældende krav, og dens lovgivning tillader forening heraf.

3. Ved indbyrdes sammenhængende krav forstås i denne artikel krav, der er så snævert forbundne, at det er ønskeligt at behandle og påkende dem samtidig for at undgå uforenelige afgørelser i tilfælde af, at kravene blev påkendt hver for sig.

Artikel 31

1. Såfremt sagerne henhører under flere retters enekompetence, skal enhver anden ret end den, ved hvilken sagen først er anlagt, erklære sig inkompetent til fordel for denne ret.

2. Når en sag anlægges ved en ret i en medlemsstat, som er tillagt enekompetence ved en aftale omhandlet i artikel 25, skal enhver ret i en anden medlemsstat udsætte sagen, indtil den ret, hvor sagen er anlagt på grundlag af aftalen, erklærer, at den ikke har kompetence i henhold til aftalen, jf. dog artikel 26.

3. Når den ret, der er udpeget i aftalen, har fastslået sin kompetence i henhold til aftalen, erklærer enhver ret i en anden medlemsstat

sig inkompetent til fordel for denne ret.

4. Stk. 2 og 3 finder ikke anvendelse på spørgsmål, der er omhandlet i afdeling 3, 4 eller 5, når forsikringstageren, den sikrede, en begunstiget i henhold til forsikringsaftalen, den skadelidte, forbrugeren eller arbejdstageren er sagsøgeren, og aftalen ikke er gyldig i henhold til en bestemmelse i nævnte afdelinger.

Artikel 32

1. Ved anvendelsen af denne afdeling anses en sag for anlagt ved en ret:

- a) på det tidspunkt, hvor det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument indleveres til retten, forudsat at sagsøger ikke efterfølgende har undladt at træffe de foranstaltninger, der krævedes af ham, for at få dokumentet forkyndt for sagsøgte, eller
- b) hvis det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument skal forkyndes, før det indleveres til retten, på det tidspunkt, hvor dette dokument modtages af den myndighed, der er ansvarlig for forkyndelsen, forudsat at sagsøger ikke efterfølgende har undladt at træffe de foranstaltninger, der krævedes af ham, for at få dokumentet indleveret til retten.

Den myndighed, der er ansvarlig for forkyndelsen, jf. litra b), skal være den første myndighed, der modtager de dokumenter, der skal forkyndes.

2. Den ret eller myndighed, der er ansvarlig for forkyndelsen, jf. stk. 1, anfører datoen for indgivelse af det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument eller datoen for modtagelse af de dokumenter, der skal forkyndes.

Artikel 33

1. Er kompetencen baseret på artikel 4 eller på artikel 7, 8 eller 9, og verserer der en sag ved en ret i et tredjeland på det tidspunkt, hvor der ved en ret i en medlemsstat anlægges en sag, der har samme genstand og hviler på samme grundlag, mellem de samme parter, som sagen ved retten i tredjelandet, kan retten i medlemsstaten udsætte sagen, hvis:

- a) det forventes, at retten i tredjelandet vil træffe en retsafgørelse, der kan anerkendes og eventuelt fuldbyrdes i den pågældende medlemsstat, og
- b) retten i medlemsstaten anser det for godtgjort, at det er nødvendigt at udsætte sagen af hensyn til en ordnet retspleje.

2. Retten i medlemsstaten kan til enhver tid genoptage sagen, hvis:

- a) sagen ved retten i tredjelandet er blevet udsat eller hævet

b) retten i medlemsstaten på det foreliggende grundlag finder, at det er usandsynligt, at sagen ved retten i tredjelandet vil blive afsluttet inden en rimelig frist, eller

c) det er nødvendigt at genoptage sagen af hensyn til en ordnet retspleje.

3. Retten i medlemsstaten afviser sagen, hvis sagen ved retten i tredjelandet er afsluttet og har resulteret i en retsafgørelse, der kan anerkendes og eventuelt fuldbyrdes i medlemsstaten.

4. Retten i medlemsstaten anvender denne artikel efter anmodning fra en af parterne, eller på embeds vegne hvis dette er muligt i henhold til national lovgivning.

Artikel 34

1. Er kompetencen baseret på artikel 4 eller på artikel 7, 8 eller 9, og verserer der en sag ved retten i et tredjeland på det tidspunkt, hvor der ved en ret i en medlemsstat anlægges en sag, der er indbyrdes sammenhængende med sagen ved retten i tredjelandet, kan retten i medlemsstaten udsætte sagen, hvis:

a) det er ønskeligt at behandle og påkende de indbyrdes sammenhængende krav samtidig for at undgå uforenelige retsafgørelser i tilfælde af, at kravene påkendes hver for sig

b) det forventes, at retten i tredjelandet vil træffe en retsafgørelse, der kan anerkendes og eventuelt fuldbyrdes i medlemsstaten, og

c) retten i medlemsstaten anser det for godtgjort, at det er nødvendigt at udsætte sagen af hensyn til en ordnet retspleje.

2. Retten i medlemsstaten kan til enhver tid fortsætte sagen, hvis:

a) retten i medlemsstaten finder, at der ikke længere er risiko for uforenelige retsafgørelser

b) sagen ved retten i tredjelandet er blevet udsat eller hævet

c) retten i medlemsstaten på det foreliggende grundlag finder, at det er usandsynligt, at sagen ved retten i tredjelandet vil blive afsluttet inden en rimelig frist, eller

d) det er nødvendigt at genoptage sagen af hensyn til en ordnet retspleje.

3. Retten i medlemsstaten kan afvise sagen, hvis sagen ved retten i tredjelandet er afsluttet og har resulteret i en retsafgørelse, der kan anerkendes og eventuelt fuldbyrdes i medlemsstaten.

4. Retten i medlemsstaten anvender denne artikel efter anmodning fra en af parterne, eller på embeds vegne, hvis dette er muligt i henhold til national lovgivning.

AFDELING 10

Foreløbige, herunder sikrende, retsmidler

Artikel 35

Der kan over for en medlemsstats retter anmodes om anvendelse af sådanne foreløbige, herunder sikrende, retsmidler, som er fastsat i den pågældende medlemsstats lovgivning, selv om en ret i en anden stat er kompetent til at påkende sagens realitet.

KAPITEL III

ANERKENDELSE OG FULDBYRDELSE

AFDELING 1

Anerkendelse

Artikel 36

1. Retsafgørelser, der er truffet i en medlemsstat, anerkendes i de øvrige medlemsstater, uden at der stilles krav om anvendelse af en særlig procedure.

2. Enhver berettiget part kan i overensstemmelse med proceduren i afdeling 3, underafdeling 2, fremsætte en anmodning om at få fastslået, at der ikke findes grunde til at afslå anerkendelse, som omhandlet i artikel 45.

3. Afhænger udfaldet af en sag ved en ret i en medlemsstat af afgørelsen af et bispørgsmål angående afslag på anerkendelse, er denne ret kompetent til at afgøre spørgsmålet om anerkendelse.

Artikel 37

1. En part, der i en medlemsstat ønsker at påberåbe sig en retsafgørelse truffet i en anden medlemsstat, skal fremlægge:

a) en kopi af retsafgørelsen, der opfylder de nødvendige betingelser for at fastslå dens ægthed, og

b) attesten udstedt i medfør af artikel 53.

2. Retten eller myndigheden, ved hvilken en retsafgørelse truffet i en anden medlemsstat påberåbes, kan om nødvendigt kræve, at den part, der påberåber sig den, i overensstemmelse med artikel 57 forelægger en oversættelse eller en translitteration af indholdet af attesten i stk. 1, litra b). Retten eller myndigheden kan kræve, at parten forelægger en oversættelse af selve afgørelsen i stedet for oversættelsen af indholdet af attesten, hvis retten eller myndigheden ikke kan fortsætte behandlingen uden en sådan oversættelse.

Artikel 38

Retten eller en myndighed, ved hvilken en retsafgørelse truffet i en anden medlemsstat påberåbes, kan udsætte sagen helt eller delvis, hvis:

a) retsafgørelsen bliver anfægtet i domsstaten, eller

- b)** der er fremsat en anmodning om at få fastslået, at der ikke findes grunde til at afslå anerkendelse som omhandlet i artikel 45, eller om at få fastslået, at anerkendelse skal afslås på basis af en af disse grunde.

AFDELING 2

Fuldbyrdelse

Artikel 39

En retsafgørelse, der er truffet i en medlemsstat, og som er eksigibel i den pågældende medlemsstat, skal være eksigibel i de øvrige medlemsstater, uden krav om en erklæring om eksigibilitet.

Artikel 40

En eksigibel retsafgørelse giver uden videre adgang til at anvende ethvert sikrende retsmiddel, der findes i henhold til loven i den medlemsstat, som anmodningen rettes til.

Artikel 41

1. Med forbehold af bestemmelserne i denne afdeling finder loven i den medlemsstat, som anmodningen rettes til, anvendelse på proceduren for fuldbyrdelse af retsafgørelser, der er truffet i en anden medlemsstat. En retsafgørelse truffet i en medlemsstat, der er eksigibel i den medlemsstat, som anmodningen rettes til, skal fuldbyrdes dér på samme betingelser som en retsafgørelse, der er truffet i den medlemsstat, som anmodningen rettes til.

2. Uanset stk. 1 finder grundene til at afslå eller udsætte fuldbyrdelse i henhold til lovgivningen i den medlemsstat, som anmodningen rettes til, anvendelse, for så vidt som de ikke er uforenelige med de i artikel 45 omhandlede grunde.

3. Det kan ikke kræves af den part, der anmoder om fuldbyrdelse af en retsafgørelse, der er truffet i en anden medlemsstat, at de har en postadresse i den medlemsstat, som anmodningen rettes til. Det kan heller ikke kræves af disse parter, at de har en autoriseret repræsentant i den medlemsstat, som anmodningen rettes til, medmindre en sådan repræsentant er obligatorisk uanset parternes nationalitet eller bopæl.

Artikel 42

1. For i en medlemsstat at få fuldbyrdet en retsafgørelse, der er truffet i en anden medlemsstat, skal den, der fremsætter anmodningen herom, fremlægge følgende for den kompetente fuldbyrdesmyndighed:

- a)** en kopi af retsafgørelsen, der opfylder de nødvendige betingelser for at fastslå dens ægthed, og
- b)** en attest udstedt i medfør af artikel 53, som bekræfter, at retsafgørelsen er eksigibel, og som indeholder et uddrag af retsafgørelsen og alt efter omstændighederne de relevante

oplysninger om, hvilke sagsomkostninger der kan tilbagesøges, og oplysninger om beregning af renter.

2. For i en medlemsstat at få fuldbyrdet en retsafgørelse, der er truffet i en anden medlemsstat, om anvendelse af foreløbige, herunder sikrende, retsmidler, fremlægger den, der fremsætter anmodningen, følgende for den kompetente fuldbyrdesmyndighed:

- a)** en kopi af retsafgørelsen, der opfylder de nødvendige betingelser for at fastslå dens ægthed
- b)** en attest udstedt i medfør af artikel 53, som indeholder en beskrivelse af retsmidlet, og som bekræfter,
- c)** bevis for forkyndelsen af retsafgørelsen, hvis der blev truffet afgørelse om retsmidlet, uden at sagsøgte forinden var blevet indkaldt.

3. Den kompetente fuldbyrdesmyndighed kan om nødvendigt kræve, at den, der har fremsat anmodningen, i overensstemmelse med artikel 57 forelægger en oversættelse eller en translitteration af attesten.

4. Den kompetente fuldbyrdesmyndighed kan kun kræve, at den, der har fremsat anmodningen, forelægger en oversættelse af retsafgørelsen, hvis den ikke kan fortsætte behandlingen uden en sådan oversættelse.

Artikel 43

1. Når der begæres fuldbyrdelse af en retsafgørelse truffet i en anden medlemsstat, forkyndes attesten udstedt i henhold til artikel 53 for den person, mod hvem fuldbyrdesbegæres, inden den første fuldbyrdesforanstaltning. Attesten ledsages af retsafgørelsen, hvis den ikke allerede er forkyndt for den pågældende.

2. Har den person, mod hvem fuldbyrdesbegæres, bopæl i en anden medlemsstat end domsstaten, kan den pågældende for at bestride fuldbyrdesbegæren af retsafgørelsen anmode om en oversættelse af retsafgørelsen, hvis retsafgørelsen ikke er affattet på eller ledsaget af en oversættelse til et af følgende sprog:

- a)** et sprog, som vedkommende forstår, eller
- b)** det officielle sprog i den medlemsstat, på hvis område vedkommende har bopæl, eller, hvis der er flere officielle sprog i den pågældende medlemsstat, det officielle sprog eller et af de officielle sprog på det sted, hvor vedkommende har bopæl.

Anmodes der om en oversættelse af retsafgørelsen i overensstemmelse med første afsnit, er sikrende retsmidler de eneste fuldbyrdesforanstaltninger, der må anvendes, indtil den person, mod hvem fuldbyrdesbegæres, modtager oversættelsen.

Dette stykke finder ikke anvendelse, hvis retsafgørelsen allerede er forkyndt den person, mod hvem fuldbyrdelsen begæres, på et af de sprog, der er omhandlet i første afsnit, eller ledsages af en oversættelse til et af disse sprog.

3. Denne artikel finder ikke anvendelse på fuldbyrdelsen af et sikrende retsmiddel i en retsafgørelse, eller når den person, der anmoder om fuldbyrdelse, anvender sikrende retsmidler i overensstemmelse med artikel 40.

Artikel 44

1. Hvis der fremsættes en anmodning om afslag på fuldbyrdelse af en retsafgørelse i medfør af afdeling 3, underafdeling 2, kan retten i den medlemsstat, som anmodningen rettes til, efter anmodning fra den person, mod hvem der anmodes om fuldbyrdelse:

- a) begrænse fuldbyrdesproceduren til de sikrende retsmidler
- b) gøre fuldbyrdelsen betinget af, at der stilles en sikkerhed, som fastsættes af retten, eller
- c) enten helt eller delvis udsætte fuldbyrdesproceduren.

2. Den kompetente myndighed i den medlemsstat, som anmodningen rettes til, udsætter efter anmodning fra den person, mod hvem der anmodes om fuldbyrdelse, fuldbyrdesproceduren, hvis eksigibiliteten af retsafgørelsen er udsat i domsstaten.

AFDELING 3

Afslag på anerkendelse og fuldbyrdelse

Underafdeling 1

Afslag på anerkendelse

Artikel 45

1. Efter anmodning fra en berettiget part afslås anerkendelse af en retsafgørelse:

- a) såfremt en sådan anerkendelse åbenbart vil stride mod grundlæggende retsprincipper (ordre public) i den medlemsstat, som anmodningen rettes til
- b) såfremt det er en udeblivelsesafgørelse, og det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument ikke var blevet forkyndt for sagsøgte i så god tid og på en sådan måde, at sagsøgte kunne varetage sine interesser under sagen, medmindre sagsøgte undlod at tage skridt til at anfægte retsafgørelsen, selv om vedkommende havde mulighed for at gøre det
- c) såfremt afgørelsen er uforenelig med en retsafgørelse truffet mellem de samme parter i den medlemsstat, som anmodningen rettes til
- d) såfremt afgørelsen er uforenelig med en retsafgørelse, der tidligere er truffet i en anden medlemsstat eller i et tredjeland mellem de samme parter i en tvist, der har samme genstand og hviler på samme grundlag, og denne tidligere retsafgørelse

opfylder de nødvendige betingelser for at blive anerkendt i den medlemsstat, som anmodningen rettes til, eller

e) såfremt afgørelsen strider mod:

2. Ved prøvelsen af de i stk. 1, litra e), nævnte kompetenceregler er den ret, som anmodningen rettes til, bundet af de faktiske omstændigheder, på hvilke den oprindelige ret har støttet sin kompetence.

3. Den oprindelige rets kompetence kan ikke efterprøves, jf. dog stk. 1, litra e). Den i stk. 1, litra a), omhandlede efterprøvelse vedrørende grundlæggende retsprincipper kan ikke foretages i forhold til kompetencereglerne.

4. Anmodningen om afslag på anerkendelse skal fremsættes efter procedurerne i underafdeling 2 og, hvis det er relevant, afdeling 4.

Underafdeling 2

Afslag på fuldbyrdelse

Artikel 46

Efter anmodning fra den person, mod hvem der anmodes om fuldbyrdelse, afslås fuldbyrdelse af en retsafgørelse, når det konstateres, at en af de i artikel 45 omhandlede grunde foreligger.

Artikel 47

1. Anmodningen om afslag på fuldbyrdelse fremsættes over for den ret, som den pågældende medlemsstat har givet Kommissionen meddelelse om i henhold til artikel 75, litra a), som værende den ret, hvortil anmodningen skal indgives.

2. Fremgangsmåden ved afslag på fuldbyrdelse afgøres, for så vidt den ikke er omfattet af denne forordning, efter lovgivningen i den medlemsstat, som anmodningen rettes til.

3. Den, der fremsætter anmodningen, skal forelægge retten en kopi af retsafgørelsen og om nødvendigt en oversættelse eller translitteration deraf.

Retten kan fritage for forelæggelse af de dokumenter, der er nævnt i første afsnit, hvis den allerede er i besiddelse af dem, eller hvis den finder det urimeligt at kræve, at den, der fremsætter anmodningen, skal forelægge dem. I sidstnævnte tilfælde kan retten kræve, at den anden part forelægger dokumenterne.

4. Det kan ikke kræves af parter, der anmoder om afslag på fuldbyrdelse af en retsafgørelse, der er truffet i en anden medlemsstat, at de har en postadresse i den medlemsstat, som anmodningen rettes til. Det kan heller ikke kræves af disse parter, at de har en autoriseret repræsentant i den medlemsstat, som anmodningen rettes til, medmindre en sådan repræsentant er obligatorisk uanset parternes nationalitet eller bopæl.

Artikel 48

Retten træffer straks afgørelse om anmodningen om afslag på fuldbyrdelse.

Artikel 49

1. Den afgørelse, der træffes om anmodningen om afslag på fuldbyrdelse, kan appelleres af begge parter.

2. Appel indgives til den ret, som den pågældende medlemsstat har givet Kommissionen meddelelse om i henhold til artikel 75, litra b), som værende den ret, hvortil en sådan appel indgives.

Artikel 50

Den afgørelse, der træffes i appelsagen, kan kun anfægtes ved appel, såfremt den pågældende medlemsstat i overensstemmelse med artikel 75, litra c), har givet Kommissionen meddelelse herom.

Artikel 51

1. Den ret, hvortil der fremsættes en anmodning om afslag på fuldbyrdelse, eller den ret, som behandler en appelsag indgivet i henhold til artikel 49 eller 50, kan udsætte sagen, hvis der er iværksat en ordinær appel eller genoptagelse af retsafgørelsen i domsstaten, eller hvis fristen herfor endnu ikke er udløbet. I sidstnævnte tilfælde kan retten fastsætte en frist for iværksættelse af en sådan appel eller genoptagelse.

2. Såfremt retsafgørelsen er truffet i Irland, Cypern eller Det Forenede Kongerige, anses enhver form for appel i den pågældende domsstat for at være en ordinær appel eller genoptagelse med henblik på stk. 1.

AFDELING 4

Fælles bestemmelser

Artikel 52

Retsafgørelser truffet i en medlemsstat kan i intet tilfælde efterprøves med hensyn til sagens realitet i den medlemsstat, som anmodningen rettes til.

Artikel 53

Den oprindelige ret udsteder på begæring af enhver berettiget part attesten ved brug af formularen i bilag I.

Artikel 54

1. Indeholder en retsafgørelse et retsmiddel eller en kendelse, der er ukendt i lovgivningen i den medlemsstat, som anmodningen rettes til, tilpasses retsmidlet eller kendelsen, i det omfang det er muligt, til et retsmiddel eller en kendelse, der er kendt i denne medlemsstats lovgivning, og som har tilsvarende retsvirkninger, og som varetager lignende formål og hensyn.

En sådan tilpasning må ikke have retsvirkninger, der går ud over dem, der er fastlagt i domsstatens lovgivning.

2. Enhver part kan anfægte tilpasningen af retsmidlet eller kendelsen ved en ret.

3. Om nødvendigt kan det kræves, at den part, der påberåber sig retsafgørelsen eller anmoder om fuldbyrdelse heraf, forelægger en oversættelse eller en translitteration af retsafgørelsen.

Artikel 55

Retsafgørelser, der er afsagt i en medlemsstat, og hvorved der fastsættes en tvangsbøde, er kun eksigible i den medlemsstat, som anmodningen rettes til, hvis bødens størrelse er endeligt fastsat af den oprindelige ret.

Artikel 56

Det kan ikke pålægges den part, som i en medlemsstat anmoder om fuldbyrdelse af en retsafgørelse, der er truffet i en anden medlemsstat, at stille sikkerhed eller depositum af nogen art med den begrundelse, at han er udlænding eller ikke har bopæl eller opholdssted i den medlemsstat, som anmodningen rettes til.

Artikel 57

1. Når der i henhold til denne forordning kræves en oversættelse eller en translitteration, skal denne oversættelse eller translitteration ske til det officielle sprog i den pågældende medlemsstat eller, når der er flere officielle sprog i den pågældende medlemsstat, til det eller et af de officielle sprog ved retterne på det sted, hvor en retsafgørelse truffet i en anden medlemsstat påberåbes, eller der indgives en anmodning, i henhold til lovgivningen i den pågældende medlemsstat.

2. For så vidt angår de formularer, der er nævnt i artikel 53 og 60, kan oversættelser eller translitterationer også ske til alle andre officielle sprog ved Unionens institutioner, som den pågældende medlemsstat har meddelt, at den accepterer.

3. Oversættelser i henhold til denne forordning skal foretages af personer, der er kvalificeret til at oversætte i en af medlemsstaterne.

KAPITEL IV

OFFICIELT BEKRÆFTEDE DOKUMENTER OG RETSFORLIG

Artikel 58

1. Officielt bekræftede dokumenter, der er eksigible i domsstaten, er eksigible i de andre medlemsstater uden krav om en erklæring om eksigibilitet. Fuldbyrdelse af officielt bekræftede dokumenter kan kun afslås, hvis fuldbyrdelsen åbenbart vil stride mod grundlæggende retsprincipper (ordre public) i den medlemsstat, som anmodningen rettes til. Kapitel III, henholdsvis afdeling 2, underafdeling 2 i afdeling 3, og afdeling 4,

finder, hvis det er relevant, anvendelse på officielt bekræftede dokumenter.

2. Det fremlagte officielt bekræftede dokument skal med hensyn til godtgørelse af dets ægthed opfylde de betingelser, der stilles i domsstaten.

Artikel 59

Retsforlig, der er eksigible i domsstaten, fuldbyrdes i de andre medlemsstater på samme betingelser som officielt bekræftede dokumenter.

Artikel 60

Den kompetente myndighed eller retten i domsstaten udsteder efter anmodning fra en berettiget part attesten ved brug af formularen i bilag II indeholdende et sammendrag af den eksigible forpligtelse i det officielt bekræftede dokument eller af aftalen mellem parterne i retsforliget.

KAPITEL V ALMINDELIGE BESTEMMELSER

Artikel 61

Inden for rammerne af denne forordning kræves der ikke legalisering eller andre lignende formaliteter for dokumenter udstedt i en medlemsstat.

Artikel 62

1. Ved afgørelsen af, om en part har bopæl på den medlemsstats område, hvor sagen er anlagt, skal retten anvende denne stats interne lovgivning.

2. Har en part ikke bopæl på den medlemsstats område, hvor sagen er anlagt, skal retten ved afgørelsen af, om parten har bopæl på en anden medlemsstats område, anvende denne anden medlemsstats lovgivning.

Artikel 63

1. Selskaber og andre juridiske personer har ved anvendelsen af denne forordning bopæl det sted, hvor de har:

- a)** deres vedtægtsmæssige hjemsted
- b)** deres hovedkontor, eller
- c)** deres hovedvirksomhed.

2. For Irlands, Cyperns og Det Forenede Kongeriges vedkommende forstås ved »vedtægtsmæssigt hjemsted« »registered office« eller, hvis et sådant ikke findes nogen steder, »place of incorporation« eller, hvis et sådant ikke findes nogen steder, det sted, i henhold til hvis lovgivning stiftelsen fandt sted.

3. Ved afgørelsen af, om en trust har bopæl på den medlemsstats område, hvor sagen er anlagt, skal retten anvende de internationalprivatretnlige regler, som gælder for den.

Artikel 64

Med forbehold af mere gunstige nationale bestemmelser kan personer, der har bopæl på en medlemsstats område, og mod hvem der indledes retsforfølgning for en uagtsom lovovertrædelse, ved retter kompetente i straffesager i en anden medlemsstat, hvor de pågældende ikke er statsborgere, selv når de ikke personligt giver møde, vælge personer, der er beføjede hertil, til at varetage deres forsvar. Den ret, der behandler sagen, kan dog bestemme, at den pågældende skal give møde personligt; har personligt fremmøde ikke fundet sted, kan de øvrige medlemsstater afslå at anerkende eller fuldbyrde den afgørelse, der er truffet med hensyn til det borgerlige krav, uden at den pågældende har haft mulighed for at varetage sine interesser under sagen.

Artikel 65

1. Den i artikel 8, nr. 2), og artikel 13 fastsatte kompetence for krav angående opfyldelse af en garantiforpligtelse eller andre krav mod tredjemand kan kun gøres gældende i de medlemsstater, der er opført på listen udarbejdet af Kommissionen i henhold til artikel 76, stk. 1, litra b), og stk. 2, for så vidt det er tilladt i henhold til national lovgivning. En person med bopæl i en anden medlemsstat kan blive opfordret til at indtræde i sagen ved disse medlemsstaters retter i henhold til reglerne om procesunderretning, jf. nævnte liste.

2. De retsafgørelser, der træffes i en medlemsstat i medfør af artikel 8, nr. 2), og artikel 13, anerkendes og fuldbyrdes i overensstemmelse med kapitel III i enhver anden medlemsstat. De retsvirkninger, som retsafgørelser truffet i de medlemsstater, der er opført på den i stk. 1 nævnte liste, har i overensstemmelse med disse medlemsstaters lovgivning over for tredjemand i henhold til stk. 1, anerkendes i alle medlemsstater.

3. De medlemsstater, der er opført på den i stk. 1 nævnte liste, giver inden for rammerne af Det Europæiske Retlige Netværk på det civil- og handelsretlige område oprettet ved Rådets beslutning 2001/470/EF (16) (»det europæiske retlige netværk«) oplysninger om, hvordan retsvirkningerne af de retsafgørelser, der er omhandlet i stk. 2, andet punktum, skal fastlægges i overensstemmelse med deres nationale lovgivning.

KAPITEL VI OVERGANGSBESTEMMELSER

Artikel 66

1. Denne forordning finder kun anvendelse på retssager, som er anlagt, på officielt bekræftede dokumenter, som udstedt eller registreret, og på retsforlig, som er godkendt eller indgået på eller efter den 10. januar 2015.

2. Uanset artikel 80 finder forordning (EF) nr. 44/2001 fortsat anvendelse på retsafgørelser truffet i retssager, som er anlagt, på dokumenter, som er udstedt eller registreret, og på retsforlig, som er godkendt eller indgået inden den 10. januar 2015, og som falder ind under anvendelsesområdet for forordning (EF) nr. 44/2001.

KAPITEL VII FORHOLDET TIL ANDRE INSTRUMENTER

Artikel 67

Denne forordning udelukker ikke anvendelsen af bestemmelser, som på særlige områder fastsætter regler for retternes kompetence samt for anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser, og som er indeholdt i EU-retsakter eller i de harmoniserede nationale lovgivninger til gennemførelse af disse retsakter.

Artikel 68

1. I forholdet mellem medlemsstaterne træder denne forordning i stedet for Bruxelles-konventionen af 1968, dog ikke for så vidt angår de af medlemsstaternes territorier, som er omfattet af konventionens geografiske anvendelsesområde, og som ikke er omfattet af denne forordning i medfør af artikel 355 i TEUF.

2. I den udstrækning denne forordning i forholdet mellem medlemsstaterne træder i stedet for Bruxelles-konventionen af 1968, skal henvisninger til konventionen forstås som henvisninger til denne forordning.

Artikel 69

I forholdet mellem medlemsstaterne træder denne forordning i stedet for konventioner, der regulerer samme spørgsmål som denne forordning, jf. dog artikel 70 og 71. Særlig træder denne forordning i stedet for de konventioner, der er opført på den liste, Kommissionen har udarbejdet i henhold til artikel 76, stk. 1, litra c) og stk. 2.

Artikel 70

1. De konventioner, der er nævnt i artikel 69, bevarer deres virkning på de områder, hvor denne forordning ikke finder anvendelse.

2. De bevarer ligeledes deres virkning for så vidt angår retsafgørelser, der er truffet,

officielt bekræftede dokumenter, som er udstedt eller registreret, og retsforlig, der er godkendt eller indgået inden datoen for ikrafttrædelsen af forordning (EF) nr. 44/2001.

Artikel 71

1. Denne forordning berører ikke konventioner, hvori medlemsstaterne er parter, og som på særlige områder fastsætter regler for retternes kompetence samt for anerkendelse eller fuldbyrdelse af retsafgørelser.

2. Med henblik på at sikre en ensartet fortolkning anvendes stk. 1 på følgende måde:

a) denne forordning er ikke til hinder for, at en ret i en medlemsstat, der er part i en konvention vedrørende et særligt område, kan anse sig for kompetent i medfør af den pågældende konvention, også selv om sagsøgte har bopæl på en medlemsstats område, der ikke er part i den pågældende konvention. Den ret, ved hvilken sagen er anlagt, anvender under alle omstændigheder denne forordnings artikel 28

b) retsafgørelser, der i en medlemsstat er truffet af en ret, som har anset sig for kompetent i medfør af en konvention vedrørende et særligt område, anerkendes og fuldbyrdes i de øvrige medlemsstater i overensstemmelse med denne forordning.

Såfremt både domsstaten og den medlemsstat, som anmodningen rettes til, er parter i en konvention vedrørende et særligt område, som fastsætter betingelser for anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser, anvendes disse betingelser. Under alle omstændigheder kan bestemmelserne i denne forordning vedrørende anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser finde anvendelse.

Artikel 72

Denne forordning berører ikke aftaler, hvorved medlemsstaterne før ikrafttrædelsen af forordning (EF) nr. 44/2001 i medfør af artikel 59 i Bruxelles-konventionen af 1968 har forpligtet sig til ikke at anerkende retsafgørelser, navnlig retsafgørelser, som er truffet i en anden stat, der er kontraherende part i konventionen, mod en sagsøgt, der har bopæl eller sædvanligt opholdssted på et tredjelandets område, såfremt retsafgørelsen i et tilfælde omhandlet i artikel 4 i konventionen kun har kunnet støttes på en af de kompetenceregler, der er anført i artikel 3, stk. 2, i konventionen.

Artikel 73

1. Denne forordning berører ikke anvendelsen af Lugano-konventionen af 2007.

2. Denne forordning berører ikke anvendelsen af New York-konventionen af 1958.

3. Denne forordning berører ikke anvendelsen af bilaterale konventioner og aftaler, der er indgået mellem et tredjeland og en medlemsstat inden datoen for ikrafttrædelsen af forordning (EF) nr. 44/2001, og som omfatter spørgsmål, der er reguleret af nærværende forordning.

KAPITEL VIII

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 74

Medlemsstaterne skal inden for rammerne af det europæiske retlige netværk og med henblik på at gøre oplysningerne tilgængelige for offentligheden, tilvejebringe en beskrivelse af nationale regler om fuldbyrdelse og procedurer herfor med angivelse af, hvilke myndigheder der er ansvarlige for fuldbyrdelse, samt oplysninger om eventuelle begrænsninger med hensyn til fuldbyrdelse, navnlig regler om debitorbeskyttelse og forældelsesfrister.

Medlemsstaterne skal sikre, at disse oplysninger til stadighed bliver ajourført.

Artikel 75

Senest den 10. januar 2014 meddeler medlemsstaterne Kommissionen:

- a) til hvilke retter anmodningen om afslag på fuldbyrdelse skal indgives i henhold til artikel 47, stk. 1
- b) til hvilke retter appel af afgørelser angående en anmodning om afslag på fuldbyrdelse skal indgives i henhold til artikel 49, stk. 2
- c) til hvilke retter yderligere appel skal indgives i henhold til artikel 50, og
- d) hvilke sprog der kan anvendes ved oversættelse af de formularer, der henvises til i artikel 57, stk. 2.

Kommissionen stiller disse oplysninger til rådighed for offentligheden på passende vis, navnlig gennem det europæiske retlige netværk.

Artikel 76

1. Medlemsstaterne underretter Kommissionen om:

- a) de kompetenceregler, der er omhandlet i artikel 5, stk. 2, og artikel 6, stk. 2
- b) de regler om procesunderretning, der er omhandlet i artikel 65, og
- c) de konventioner, der er omhandlet i artikel 69.

2. Kommissionen udarbejder på grundlag af de i stk. 1 nævnte underretninger fra medlemsstaterne de tilsvarende lister.

3. Medlemsstaterne underretter Kommissionen om enhver efterfølgende ændring der skal foretages af disse lister. Kommissionen ændrer listerne i overensstemmelse hermed.

4. Kommissionen offentliggør listerne og eventuelle følgende ændringer heraf i Den Europæiske Unions Tidende.

5. Kommissionen gør alle de oplysninger, der meddeles i henhold til stk. 1 og 3 offentligt tilgængelige på enhver anden hensigtsmæssig måde, navnlig via det europæiske retlige netværk.

Artikel 77

Kommissionen tillægges beføjelse til efter artikel 78 at vedtage delegerede retsakter vedrørende ændringer af bilag I og II.

Artikel 78

1. Beføjelsen til at vedtage delegerede retsakter tillægges Kommissionen på de i denne artikel fastlagte betingelser.

2. Beføjelsen til at vedtage delegerede retsakter, jf. artikel 77, tillægges Kommissionen for en ubegrænset periode fra den 9. januar 2013.

3. Den i artikel 77 omhandlede delegation af beføjelser kan til enhver tid tilbagekaldes af Europa-Parlamentet eller Rådet. En afgørelse om tilbagekaldelse bringer delegationen af de beføjelser, der er angivet i den pågældende afgørelse, til ophør. Den får virkning dagen efter dens offentliggørelse i Den Europæiske Unions Tidende eller på et senere tidspunkt, der angives i afgørelsen. Den berører ikke gyldigheden af delegerede retsakter, der allerede er i kraft.

4. Så snart Kommissionen vedtager en delegeret retsakt, giver den samtidig Europa-Parlamentet og Rådet meddelelse herom.

5. En delegeret retsakt vedtaget i henhold til artikel 77 træder kun i kraft, hvis hverken Europa-Parlamentet eller Rådet har gjort indsigelse inden for en frist på to måneder fra meddelelsen af den pågældende retsakt til Europa-Parlamentet og Rådet, eller hvis Europa-Parlamentet og Rådet inden udløbet af denne frist begge har informeret Kommissionen om, at de ikke agter at gøre indsigelse. Fristen forlænges med to måneder på Europa-Parlamentets eller Rådets initiativ.

Artikel 79

Senest den 11. januar 2022 forelægger Kommissionen Europa-Parlamentet, Rådet og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg en rapport om anvendelsen af denne forordning. Rapporten skal omfatte en evaluering af det mulige behov for en yderligere udvidelse af kompetencereglerne til at omfatte sagsøgte, som ikke har bopæl på en medlemsstats område, under hensyntagen til anvendelsen af denne forordning og mulige udviklinger på internationalt niveau. Rapporten ledsages om nødvendigt af et forslag til ændring af denne forordning.

Artikel 80

Denne forordning ophæver forordning (EF) nr. 44/2001. Henvisninger til den ophævede forordning gælder som henvisninger til nærværende forordning og læses efter sammenligningstabellen i bilag III.

Artikel 81

Denne forordning træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i Den Europæiske Unions Tidende.

Den anvendes fra den 10. januar 2015 med undtagelse af artikel 75 og 76, der anvendes fra den 10. januar 2014.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i medlemsstaterne i overensstemmelse med traktaterne.

Udfærdiget i Strasbourg, den 12. december 2012.

På Europa-Parlamentets vegne

M. SCHULZ

Formand

På Rådet vegne

A. D. MAVROYIANNIS

Formand

Præsidenterne for Vestre Landsret og Østre Landsret

17. august 2026

J.nr. VL-25/22993
J.nr. ØL-26/16671

Notat om vejledende satser for sagsomkostninger i civile sager

Dette notat gælder for afgørelser om sagsomkostninger i proceduresager pr. 1. september 2026. Notatet erstatter notat af 10. december 2019.

Som følge af prisudviklingen i samfundet er de vejledende satser blevet reguleret, og der er foretaget en passende afrunding af beløbene.

I afgørelser om sagsomkostninger skal det fremgå, hvordan det samlede omkostningsbeløb er fordelt på retsafgift, udgifter til syn og skøn, vidner og advokatbistand mv.

Advokatbistand

Udgifter til advokatbistand skal erstattes med et passende beløb. Det samme gælder ved udmåling af salær til en beskikket advokat i sager med fri proces. Beløbet fastsættes i proceduresager med udgangspunkt i nedenstående vejledende satser pr. 1. september 2026. Tallene i parentes er medianværdien for salærintervallet.

Sagsværdi:	Salær (ekskl. moms)	Salær (inkl. moms)
0-70.000 kr.	13.500-25.000 kr. (19.250 kr.)	16.875-31.250 kr. (24.063 kr.)
70.001-275.000 kr.	15.500-51.000 kr. (33.250 kr.)	19.375-63.750 kr. (41.563 kr.)
275.001-685.000 kr.	30.000-75.000 kr. (52.500 kr.)	37.500-93.750 kr. (65.625 kr.)
685.001-1.370.000 kr.	50.000-115.000 kr. (82.500 kr.)	62.500-143.750 kr. (103.125 kr.)
1.370.001-2.750.000 kr.	75.000-160.000 kr. (117.500 kr.)	93.750-200.000 kr. (146.875 kr.)
2.750.001-7.000.000 kr.	120.000-315.000 kr. (217.500 kr.)	150.000-393.750 kr. (271.875 kr.)

Satserne omfatter ikke inkassosager eller sager, der behandles i den forenklede proces. Disse satser fremgår af særskilte vejledende takster.

Udgifter til ekstrakt og materialesamling skal være indeholdt i det samlede beløb til advokatbistand og skal således ikke godtgøres ud over beløbet til advokatbistand. Intervallerne er fastsat således, at der

normalt vil være plads til, at et beløb fastsat inden for intervallet tillige vil kunne dække udgifterne til ekstrakt og materialesamling. Ved indregning af disse udgifter kan det indgå, om ekstrakten er udarbejdet i overensstemmelse med landsretternes retningslinjer, og om en materialesamling har været relevant for rettens behandling af sagen.

Det vil afhænge af en konkret vurdering af den enkelte sags karakter, forløb, omfang og kompleksitet, om der er grund til at udmåle et beløb i den øvre, midterste eller nedre del af intervallet. Har der været afholdt syn og skøn, bør beløbet normalt udmåles i den øverste halvdel af intervallet.

Beløbet kan fastsættes over eller under det angivne interval, hvis sagen har været usædvanlig vanskelig eller usædvanlig enkel. Beløbet vil normalt skulle fastsættes højere, hvis der har været forelagt præjudicielle spørgsmål for EU-Domstolen.

Tabellen omfatter ikke sager med skriftlig procedure, der træder i stedet for mundtlig hovedforhandling, eller sager, hvor hovedforhandlingen har varet mere end 1 dag. Tabellen kan dog tjene som vejledning også i sådanne sager.

Tabellen omfatter ikke sager uden økonomisk værdi.

Ved sager med en økonomisk værdi over 7 mio. kr. vil beløbet til dækning af udgifter til advokatbistand skulle fastsættes skønsmæssigt efter en vurdering af, hvad der kan anses for rimeligt, også under hensyn til sagens omfang og karakter. Der skal endvidere tages hensyn både til arbejdets omfang og det ansvar, der er forbundet med sagens førelse. I vurderingen indgår bl.a. omfanget og kompleksiteten af sagens faktum og juridiske problemstillinger samt forberedelsens og hovedforhandlingens varighed (antal retsdage). Der tages endvidere hensyn til sagens processuelle forløb og tvistepunkter, herunder i forbindelse med eventuelt syn og skøn, ligesom der i sager med mange parter kan lægges vægt på, i hvilket omfang advokaterne har haft mulighed for at koordinere deres arbejde under såvel sagens forberedelse som hovedforhandlingen.

Tabellen gælder, uanset om partens udgifter til advokatbistand vedrører en advokat, der er ansat hos parten eller hos en mandatar, der fører retssagen på partens vegne.

Retsafgift

Udgifter til retsafgift af det vundne beløb skal erstattes fuldt ud.

Andre udgifter

Udgifter, der har været nødvendige for at føre sagen på forsvarlig måde, skal erstattes fuldt ud.

Som anført i landsretternes fælles vejledning om behandlingen af civile sager i landsretterne forudsættes det, at parterne giver retten og modparten en specificeret oversigt over de konkrete udgifter, som parten mener kan kræves dækket som sagsomkostninger. Det bør fremgå af oversigten, om beløbene er inkl. moms.

Hvis retten ikke anser en udgift for at have været nødvendig, eller hvis nogle udgifter i øvrigt ikke medtages som sagsomkostninger, bør det fremgå udtrykkeligt af afgørelsen.

Moms

Moms medregnes kun, hvis den part, der skal have tillagt omkostninger, oplyser ikke at være moms-registreret.

Renter

Forrentning af tilkendte sagsomkostningsbeløb sker i henhold til rentelovens § 8 a.

Opdatering

Landsretterne forventer at opdatere beløbene i notatet ved årsskiftet 2029/2030.

Jens Røn
Præsident for Vestre Landsret

Carsten Kristian Vollmer
Præsident for Østre Landsret

